

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Úloha veřejné správy v oblasti ochrany zvířat
v České republice

Markéta Čerovská

Bakalářská práce

2011

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Markéta ČEROVSKÁ**
Osobní číslo: **E07084**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa**
Název tématu: **Úloha veřejné správy v oblasti ochrany zvířat v České republice**
Zadávající katedra: **Ústav veřejné správy a práva**

Zásady pro vypracování:

Cílem mé bakalářské práce bude postihnout problematiku ochrany zvířat. Především se zaměřím na oblast veřejné správy. Problematikou útulků v Královéhradeckém kraji se budu zabývat v praktické části.

- Historie ochrany a chápání zvířat
- EU a ochrana práv zvířat
- ČR a ochrana práv zvířat
- Veřejná správa a ochrana zvířat
- Městské a obecní útulky
- Městské a obecní útulky v Královéhradeckém kraji
- Městské a obecní útulky (Dotazníkové šetření v daném regionu)

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 30 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- KOHÁK, Erazim. Zelená svatozář . Praha : Sociologické nakladatelství, 2000. 204 s. ISBN 80-85850-86-9.
LUŽNÝ, Dušan. Hledání ztracené jednoty : průniky nových náboženství a ekologie . Brno : Masarykova univerzita, 2004. 107 s. ISBN 80-210-3492-0.
MARKOVÁ, Hana. Finance obcí, měst a krajů. Praha : Orac, 2000. 190 s. ISBN 80-86199-23-1.
PEKOVÁ, Jitka. Hospodaření a finance územní samosprávy. Praha : Management Press, 2004. 375 s. ISBN 80-7261-086-4.
PROKÚPKOVÁ, Danuše, STEIDLOVÁ, Jaromíra, KOTRBA, Rudolf. Přezkoumání hospodaření obcí. Hradec Králové : Ekonomická a informační agentura, 1999. 183 s. ISBN 80-85490-77-3.
Ministerstvo zemědělství České republiky [online]. 2009 [cit. 2009-06-22]. Dostupný z WWW: <www.mze.cz>.
Zákon č. 246/1992 Sb. ze dne 1. června na ochranu zvířat proti týrání. In Sběrka zákonů České republiky. 1993.

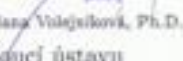
Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Šárka Brychtová, Ph.D.
Ústav veřejné správy a práva

Datum zadání bakalářské práce: 26. května 2010

Termín odevzdání bakalářské práce: 6. května 2011

doc. Ing. Renata Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejšková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 5. srpna 2010

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 20. 4. 2011

Markéta Čerovská

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí své bakalářské práce, RNDr. Šárce Brychtové, Ph.D., za odborné vedení a poskytnutí cenných rad.

Také chci poděkovat pracovníkům Městského útulku Trutnov a starostům obcí za ochotu, čas a poskytnuté informace potřebné k vypracování bakalářské práce.

ANOTACE

Bakalářská práce se zabývá problematikou ochrany zvířat v Evropské unii a České republice. Zaměřuje se na historický a legislativní vývoj. Poskytuje informace o organizacích a orgánech, které se na ochranu zvířat specializují. Cílem bakalářské práce je popsat a zhodnotit spolupráci veřejné správy a městského útulku v Královéhradeckém kraji.

KLÍČOVÁ SLOVA

ochrana zvířat, zákony na ochranu zvířat, organizace na ochranu zvířat, orgány ochrany zvířat, městské a obecní útulky

TITLE

Role of the Public Service of Animal Protection in the Czech Republic

ANNOTATION

The bachelor thesis deals with the protection of animals in the European Union and the Czech Republic. It focuses on the historical and legislative progress. It provides information about organizations and institutions, which are specialized in animal protection. The goal is to describe and evaluate the cooperation of the public administration with municipal shelter in region of Hradec Králové.

KEYWORDS

animal protection, laws for animal's protection, animal protection organizations, authorities of animal protection, municipal and private shelters

1	HISTORIE OCHRANY A CHÁPÁNÍ ZVÍŘAT	11
1.1	CHÁPÁNÍ ZVÍŘAT	11
1.1.1	PRAVĚK	11
1.1.2	STAROVĚK	11
1.1.3	STŘEDOVĚK	13
1.1.4	RENEŠANCE	14
1.1.5	19. STOLETÍ	14
1.1.6	20. STOLETÍ	15
1.2	HISTORIE OCHRANY	16
1.2.1	VÝVOJ OCHRANY ZVÍŘAT VE SVĚTĚ	16
2	EU A OCHRANA ZVÍŘAT	17
2.1	PRÁVNÍ ÚPRAVA V EVROPSKÉ UNII	17
2.2	RADA EVROPY	18
2.3	EVROPA A OCHRANA ZVÍŘAT	18
2.4	SVĚTOVÉ ORGANIZACE NA OCHRANU ZVÍŘAT	19
3	ČR A OCHRANA PRÁV ZVÍŘAT	22
3.1	HISTORIE POSTAVENÍ ZVÍŘAT V NAŠEM PRÁVNÍM ŘÁDU	22
3.2	SOUČASNÁ PRÁVNÍ OCHRANA ZVÍŘAT	23
3.3	PŘÍMÁ OCHRANA ZVÍŘAT	23
3.4	NEPŘÍMÁ OCHRANA ZVÍŘAT	22
3.5	OCHRANA ZVÍŘAT PROTI TÝRÁNÍ	23
3.6	VETERINÁRNÍ ZÁKON	23
3.7	ORGANIZACE NA OCHRANU ZVÍŘAT V ČESKÉ REPUBLICE	23
3.7.1	NADACE NA OCHRANU ZVÍŘAT	27
3.7.2	SPOLEČNOST PRO ZVÍŘATA	27
3.7.3	LIGA NA OCHRANU ZVÍŘAT ČR	27
3.7.4	DĚTI ZEMĚ	27
3.7.5	SVOBODA ZVÍŘAT	27
3.8	POZITIVNÍ ZMĚNA V OCHRANĚ ZVÍŘAT	28
4	VEŘEJNÁ SPRÁVA A OCHRANA ZVÍŘAT	29
4.1	ORGÁNY OCHRANY ZVÍŘAT	29
4.2	PŮSOBNOST JEDNOTLIVÝCH ORGÁNŮ OCHRANY ZVÍŘAT	29
4.2.1	MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ	29
4.2.2	ÚSTŘEDNÍ KOMISE	29
4.2.3	ORGÁNY VETERINÁRNÍ SPRÁVY	30
4.2.4	OBECNÍ ÚŘADY OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ	30
4.2.5	OBCE	30
4.3	SPOLUPRACUJÍCÍ ORGÁNY	30
4.3.1	POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY	31
4.3.2	OBECNÍ POLICIE	32
4.3.3	ORGÁNY VETERINÁRNÍ SPRÁVY	32

5 MĚSTSKÉ A OBECNÍ ÚTULKY	33
5.1 TOULAVÁ, OPUŠTĚNÁ A ZTRACENÁ ZVÍŘATA	33
5.2 STATISTIKA	33
5.3 ŘEŠENÍ PROBLÉMU	34
5.4 ÚTULKY	35
5.4.1 OBECNÉ ROZDĚLENÍ ÚTULKŮ	35
5.4.2 FINANCOVÁNÍ ÚTULKŮ	36
6 MĚSTSKÉ A OBECNÍ ÚTULKY V KRÁLOVEHRADECKÉM KRAJI	37
6.1 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA ÚTULKŮ V KRÁLOVEHRADECKÉM KRAJI	37
6.2 ÚTULEK PRO OPUŠTĚNÉ A ZATOULANÉ PSY TRUTNOV	38
6.2.1 INFORMACE O ÚTULKU	38
6.2.2 ZVÍŘATA V ÚTULKU	38
6.2.3 FINANCE	39
6.2.4 SPOLUPRÁCE ÚTULKU A MĚST (OBCÍ)	39
6.3 SPOLUPRÁCE MĚST (OBCÍ) S ÚTULKEM	41
6.3.1 JAK SE OBCE STARAJÍ O TOULAVA A OPUŠTĚNÁ ZVÍŘATA	42
6.3.2 ODCHYT TOULAVÝCH A OPUŠTĚNÝCH ZVÍŘAT	42
6.3.3 ÚROVEŇ SPOLUPRÁCE MĚSTA (OBCE) A ÚTULKU	43
6.3.4 PROBLÉMY S ÚTULKEM	44
6.3.5 FINANČNÍ PROSTŘEDKY	45
6.3.6 POČET UMÍSTĚNÝCH ZVÍŘAT	45
6.4 ZÁVĚREČNÉ HODNOCENÍ PRAKTICKÉ ČÁSTI	47
6.4.1 PRVNÍ ŠETŘENÍ ZAMĚŘENÉ NA ČINNOSTI ÚTULKU	47
6.4.2 DRUHÉ ŠETŘENÍ ZAMĚŘENÉ NA MĚSTA (OBCE)	47
ZÁVĚR	48
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	
SEZNAM PŘÍLOH	
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	

Úvod

Veřejná správa má na úseku ochrany zvířat mnoho povinností, které plní prostřednictvím subjektů na ochranu zvířat. Tato bakalářská práce se snaží postihnout, zda jsou tyto úkoly plněny a zda je to pro tuto problematiku dostatečné nebo jestli by byla potřeba něco změnit.

Pohled na zvířata se dlouhodobě vyvíjel a v průběhu staletí se výrazně měnil. Ve většině případů nebyl pro zvířata příznivý. Je však nutné říci, že v každém období se našel někdo, kdo nepochyboval o tom, že zvířata jsou bytosti, přestože nedokáží mluvit a bránit se.

Stejně tak se měnila i zákonná ochrana, která se začala rozvíjet již od 19. století, proto bych chtěla popsat státy, ve kterých vznikala první úprava na ochranu zvířat a první organizace.

Zaměřím se také na současnou právní úpravu v Evropské unii, protože ovlivňuje zákony přijímané v České republice. Zmíním státy, které mají přísnější zákony než Evropská unie.

Neopomenu ani zákony platící v České republice, kde je nejdůležitější zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

Podle tohoto zákona rozdělujeme zvířata na hospodářská, zájmová, volně žijící a pokusná. V práci se zaměřím pouze na zvířata zájmová, protože obcí se tato oblast nejvíce dotýká.

V praktické části bych ráda provedla popis útulku Trutnov a na základě dotazníkového šetření bych chtěla zjistit, jaká je úroveň spolupráce útulku a obcí, se kterými má uzavřenou smlouvu o poskytování služeb.

Cílem průzkumu je zjistit, zda obce plní své povinnosti, jestli jsou poskytované prostředky dostatečné, na co jsou následně použity, jak vnímají spolupráci obce a zda mají s útlkem nějaké problémy.

Hlavní cíle bakalářské práce:

- shrnutí pohledu na zvířata podle historického vývoje,
- popis legislativy platné v EU a České republice,
- úroveň ochrany zvířat veřejnou správou,
- hodnocení spolupráce mezi útulkem a vybranými obcemi Královéhradeckého kraje.

1 Historie ochrany a chápání zvířat

1.1 Chápání zvířat

1.1.1 Pravěk

V období pravěku byla zvířata zdrojem obživy, avšak jejich ulovení nebylo jednoduché, člověk se nemohl spolehnout na pravidelný přísun potravy. Nejistota možnosti ulovení zvířat přivedla člověka na myšlenku zdomácnění. Právě domestikace byla velkým zlomem, odpadá tím závislost na lovu a znamená získání pravidelného přísunu mléka a masa.

Do období domestikace měli lidé a zvířata stejné postavení, v době domestikace došlo ke změně a zvířata se stala podřízenými člověku.

Nejstaršími domestikovanými zvířaty jsou pes, ovce, koza, kůň, prase a skot.

1.1.2 Starověk

➤ Egypt

Egypt se rozkládal podél Nilu. Řeka, jako zdroj vody, byla nepostradatelná, ale kvůli častým povodním přinášela také mnoho práce na polích. Tvrdou práci si lidé snažili ulehčit pomocí domácích zvířat, která pro ně byla rovněž zdrojem masa, mléka a vlny.

Vztah člověka a zvířete byl ovlivněn náboženstvím, které jim ukládalo povinnost starat se o všechna zvířata, dokonce i domácí a divoká, a také vírou v to, že zvířata mají duši.

Hadi, býci, kočky, kobry nebo ryby byli považováni za posvátné tvory a uctíváni jako bozi, zabití těchto zvířat bylo těžkým zločinem.

➤ Indie

V Indii k velkému pokroku přispěly texty, které chránily zvířata proti lidské krutosti. Jako nejvýznamnější z nich můžeme označit *karmanový zákon*. Jeho hlavní myšlenkou je, že vše je opláceno stejně, např. láska láskou a zlost zlostí. Tento zákon měl lidi především vychovávat.

O souznění člověka a zvířete dále vypovídá staroindický epos *Mahábhárata*, ve kterém hlavní hrdina Judhištira odmítá vstoupit do ráje bez doprovodu svého psa.

Další osobností, která soucítila se zvířaty a hájila je, byl Buddha.

Vypovídá o tom příběh *Dobrý Pastýř*, ve kterém Buddha zachránil ovce. Na Buddhovu radu král dokonce zakázal jíst maso. Toto rozhodnutí umožnilo zvířatům žít v klidu a radosti.

➤ Řecko

Ve starověkém Řecku byly pořádány závody, dostihy, zápasy mezi gladiátory a zvířaty. Pro člověka se stala zvířata nejen zdrojem obživy, ale také zdrojem zábavy.

I v tomto období se však našli lidé, kteří se zvířaty soucítili a snažili se je ochraňovat. Jedním z nich byl *Orfeus*¹, který učil lid úctě ke zvířatům. Dokazují to jeho slova: „*Mají duši jako vy, přežívají na onom světě a pak se vrací na Zem. Zdržujte se proto požívání masa!*“²

Na Orfeovo učení navázal *Pythagoras*³, který byl vegetarián a k vegetariánství nabádal také své žáky. Věřil, že se zvířata se musí jednat s úctou.

Mezi další patřil *Aristoteles*⁴, který se věnoval problematice zvířat v knize *Historiae perit zoa*. Celé tři svazky z této knihy jsou věnovány psychologii zvířat. Ve svém dalším spise *Historia animalium* vytvořil seznam téměř všech druhů živočichů a u všech uvedl způsob obživy, rozmnožování a chování. Následně živočichy rozdělil podle hierarchie, použil k tomu několik faktorů např. způsob života, stavba organismu a rozmnožování.⁵

Aristoteles ovlivnil mnoho dalších filozofů a mnoho jich čerpalo z jeho díla.

Výraznou osobností byl v tomto směru také *Ezop*.⁶ Proslavil se svými bajkami, ve kterých zvířata vyobrazuje jako nositele lidských vlastností a na jejich chování potom ukazuje společenské nešvary. Snaží se tak na lidskou společnost výchovně působit a humornou formou tyto nešvary kritizovat.

¹ **Orfeus** byl v řecké mytologii synem Múzy Kalliopé a říčního boha Oiagra nebo boha Apollóna. Byl to největší hudebník a pěvec řeckých mýtů.

Řecká mytologie sestává z mýtů a legend starých Řeků, pojednávajících o bozích a hrdinech, povaze světa či vzniku a významu řeckého kultu a rituálů, které jsou součástí náboženství starověkého Řecka.

Slovník antické kultury. Praha: Svoboda, 1974. 717 s.

² JEAN, Prieur. *Duše zvířat: Mají zvířata duši, city, inteligenci, prorocké schopnosti?* Praha: Mladá fronta, 1994. 200 s. ISBN 80-204-0499.

³ **Pythagoras** ze Samu (okolo 570 př. n. l. – 510 př. n. l.), byl řecký filozof, matematik a astronom

Pýthagorás ze Samu. Praha: Trigon, 1999. 121 s. ISBN 80-86159-14-0.

⁴ **Aristoteles** ze Stageiry (384 př. n. l. – 322 př. n. l.) byl filosof vrcholného období řecké filozofie. Jeho rozsáhlé encyklopedické dílo položilo základy mnoha věd JUERSS, Fritz. *Aristoteles*. Leipzig: Teubner, 1982. 102 s.

⁵ HARE, R., et al. *Zakladatelé myšlení*. 1. vyd. Praha: nakladatelství Svoboda, 1994. 315 s. ISBN 80-205-0363-3.

⁶ **Ezop** (přibl. 6. stol. př. n. l.) je považován za zakladatele řecké bajky a patří dodnes k nejznámějším bajkařům. O jeho životě toho není příliš známo, narodil se pravděpodobně jako otrok. Svě bajky přednášel ústně. Šlo o krátké prozaické příběhy se stručným dějem. BABORÁKOVÁ, Marie. *Spisovatele* [online]. 2010 [cit. 2011-04-10]. Ezop. Dostupné z WWW: <<http://www.spisovatele.cz/Ezop>>.

➤ Starý zákon

Starý zákon⁷ přisuzuje zvířatům duši a lidem ukládá vůči nim povinnosti. Důležitost zvířat nalezneme v pěti *Knihách Mojžíšových*. Bůh zde žehná rybám a ptákům.

V první z nich, Bůh uzavírá smlouvu s lidmi a zvířaty: „*Hle, já ustavuji svou smlouvu s vámi a s vaším potomstvem i s každým živým tvorem, který je s vámi, s ptactvem, s dobyt看em i s veškerou zemskou zvěří, která je s vámi, se všemi, kdo vyšli z archy, včetně zemské zvěře.*”⁸

➤ Nový zákon

V Novém zákoně⁹ se texty o zvířatech téměř nevyskytují.

1.1.3 Středověk

Středověk znamenal zhoršování vztahů mezi lidmi a zvířaty.

První příčinou byl názor, že zvířata nemají duši. Člověk se tedy o ně nemusel starat a nemusel cítit žádnou odpovědnost. Dokonce v nich byl viděn ďábel, a to především v netopýrech, ropuchách, kozlech, psech a všem, co mělo černou srst nebo černé peří.

S těmito tvory byly vedeny procesy. Vytí a nařikání při procesech bylo chápáno jako potvrzení ďábelské moci.

Druhým, hojně zastávaným názorem bylo, že zvířata existují jen proto, aby sloužila člověku. Málokomu to přišlo divné, protože každý v této době byl někomu podřízen.

Zastáncem zvířat byl *František z Assisi*.¹⁰ Měl zvířata rád a snažil se získat pro ně soucit. Bohužel to nepřineslo žádnou odezvu.

Následující osobností byl *Tomáš Akvinský*¹¹, vycházel z myšlenek Aristotela, které upravil o křesťanské rysy, aby byly přijatelné pro katolickou církev. Věřil, že zvířata mají

⁷ **Starý zákon** (v některých překladech **Stará smlouva**) je delší a starší část Bible. Jedná se původně o sbírku posvátných židovských knih, které přešlo z židovství vzniklé křesťanství. *Wikipedie* [online]. 2011 [cit. 2011-04-10]. Starý zákon. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Star%C3%BD_z%C3%A1kon>.

⁸ *Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona*. Praha: Česká biblická společnost, 2008. 1403 s. ISBN 978-80-85810-66-0.

⁹ **Nový zákon** je soubor 27 knih, které tvoří druhou část křesťanské Bible. Jejich obsahem je působení a kázání Ježíše z Nazareta a počátky křesťanství jakožto víry v Ježíše Krista. Jednotlivé spisy Nového zákona vznikly zhruba mezi léty 50 a 150 našeho letopočtu. *Wikipedie* [online]. 2010 [cit. 2011-04-10]. Nový zákon. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Nov%C3%BD_z%C3%A1kon>.

¹⁰ **Svatý František z Assisi** (vlastním jménem *Giovanni Battista Bernardone*), zvaný někdy též sv. **František Serafinský** (1182 -1226) byl mnich, zakladatel řádu františkánů. CARDINI, Franco. *František z Assisi*. Praha: Zvon, 1998. 231 s. ISBN 80-7113-229-2.

¹¹ **Svatý Tomáš Akvinský** (1225 –1274), označovaný jako Aquinát nebo jen Tomáš, byl katolický filosof. V římskokatolické církvi platí Tomáš za jednu z největších teologických autorit. Byl jedním z učitelů církve. Za svatého byl prohlášen roku 1323. Z jeho názorů vychází významné filosofické a teologické směry označované po něm jako tomismus a novotomismus. PIEPER, Josef. *Tomáš Akvinský: život a dílo*. Praha: Vyšehrad, 1997. 159 s. ISBN 80-7021-224-1.

duši, která ovšem se smrtí zaniká. Snažil se dosáhnout slušného zacházení se zvířaty. Říkal, že krutost prováděná na zvířatech by mohla vést ke krutosti na lidech.¹²

1.1.4 Renesance

Renesance nepřinesla žádnou změnu v zacházení se zvířaty, lidé je stále považovali za tvory, kteří nemají cit ani rozum.

René Descartés¹³ je dokonce označil za strojky. Bůh „Velký hodinář“ jim nejdříve stvořil hmotnou část, která je přesná a sehraná a funguje jako dokonalý stroj. Každá součástka zcela plní svou funkci. Všechny živočichy (i člověka) považuje za automatické stroje.

Na rozdíl od zvířat má však člověk duši a rozum. Jako důkaz Descartes předkládá to, že zvířata nedokáží mluvit.

Opačný názor zastávali Leonardo da Vinci, M. de Montaigne, D. Hume.

Leonardo da Vinci¹⁴ nejedl maso a snažil se získat spravedlnost pro zvířata.

Montaigne¹⁵ ve své eseji *O krutosti* ukazuje na to, že krutost je zlo, ať už jde o zvířata nebo o lidi. Zvířatům přisuzuje vlastnosti podobné našim a lidem připomíná povinnosti, které vůči nim mají. V díle se dále věnuje problematice mučení zvířat. Říká, že od krutosti na zvířatech je kousek ke krutosti k lidem.

1.1.5 19. století

V 19. století můžeme zaznamenat první drobný pokrok v chování ke zvířatům. Ve Velké Británii probíhaly první demonstrace za práva zvířat a také byl vydán první zákon zakazující špatné zacházení s některými zvířaty.

Nicméně toto období přineslo rozmach hospodářství a s tím související velkoobchody. Stoupá snaha chovat co nejvíce zvířat na co nejmenším prostoru s co nejnižšími náklady, což přináší maximalizaci zisku, ale také špatné životní podmínky pro zvířata.

¹² ELDERS, L. *Filosofie přírody u sv. Tomáše Akvinského: přirozenost, vesmír, člověk*. 1 vyd. Praha: OIKOYMENH, 2003. 479 s. ISBN 80-7298-014-9.

¹³ René Descartes (1596 - 1650) byl francouzský filosof, matematik a fyzik. SOUSEDÍK, Stanislav. *René Descartes a české baroko*. Praha: Filosofia, 1996. 45 s. ISBN 80-7007-081-1.

¹⁴ Leonardo da Vinci (1452 - 1519) byl všestrannou renesanční osobností. Byl významný malíř, sochař, architekt, přírodovědec, hudebník a spisovatel. PEČÍRKA, Jaromír. *Leonardo da Vinci*. Praha: Odeon, 1988. 77 s.

¹⁵ Michel Eyquem de Montaigne (1533 – 1592) byl francouzský renesanční myslitel, humanista, skeptik. Dal vzniknout novému literárnímu žánru – eseji. SVITÁK, Ivan. *Montaigne*. Praha: Orbis, 1966. 170 s.

Utrpení zvířat ve velkochovech, popisuje ve své knize *Osvobození zvířat* Peter Singer.¹⁶ Podle něho lidé zvířata vykořisťují a jediným způsobem, jak odstranit druhovou nadřazenost, je ve změně způsobů stravování.

Na podobnost mezi lidmi a zvířaty poukazuje ve své knize *O původu druhů přírodním výběrem* Charles Darwin¹⁷. Ve své další knize *O původu člověka* upozorňuje na to, že lidé a zvířata nejsou tak odlišní, jak se původně myslelo. Toto tvrzení vyvolalo velký odpor, ale vědecké důkazy byly nezvratné, tím se zhroutila myšlenka, že zvířata byla stvořena proto, aby nám sloužila.¹⁸

Zajímavou myšlenku vyslovil ve své knize Jeremy Bentham¹⁹: „*Otázkou není – mohou myslet? Nebo umějí mluvit? Ale mohou trpět?*“²⁰

1.1.6 20. století

Dvacáté století bylo ve znamení vzniku zákonů a organizací, které chránily zvířata.

V této době došlo k rozvoji vědy, především k vývoji nových léků, a pro tento účel byla využívána zvířata, a to i přesto, že výsledky dosažené na zvířatech neodpovídaly účinkům pro člověka. Vývoj těchto léků spíše inkriminuje k tvorbě zisku než k léčebným potřebám.

Významnou osobou této doby byl I. P. Pavlov²¹, který ukázal, že reflexní činnost může být podmíněná (naučená) a ne pouze vrozená. Naučil totiž psy očekávat potravu a nadměrně slinit při zazvonění zvonku.

¹⁶ SINGER, Peter. *Osvobození zvířat*. Praha: Práh, 2001. 259 s. ISBN 80-7252-042-3.

Peter Singer (1946) je australský filosof a aktivista. Je profesorem univerzity v Melbourne a Princeton University. Těžištěm jeho zájmu je aplikovaná etika, především bioetika; filosofickým východiskem pak striktní utilitarismus.
SINGER, Peter. *Peter Singer* [online]. 2006 [cit. 2011-04-16]. Životopis. Dostupné z WWW: <http://www.princeton.edu/~psinger/personal_data.html>.

¹⁷ **Charles Robert Darwin** (1809 – 1882) byl britský přírodovědec a zakladatel evoluční biologie.

Evoluční teorie jsou teorie vývoje (evoluce) života. Pojem evoluční teorie může znamenat obecnou myšlenku, že se život nějak vyvíjí, nebo představy, jakými principy se tato evoluce řídí, nebo i cestu, jak přesně probíhala.
NEKONEČNÝ, Milan. *Encyklopedie obecné psychologie*. Praha: Academia, 1997. 437 s. ISBN 80-200-0625-7.

¹⁸ DARWIN, Charles. *O původu člověka*. Praha: Academia, 2006. 357 s. ISBN 80-200-1423-3.

¹⁹ **Jeremy Bentham** (1748 - 1832) byl britský právní teoretik, osvícenský filosof a kritik lidských práv.

Wikipedie [online]. 2010 [cit. 2011-04-10]. Jeremy Bentham. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Jeremy_Bentham>.

²⁰ ŠILER, Vladimír. *Etika*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2007. 135 s. ISBN 978-80-7368-323-8.

²¹ **Ivan Petrovič Pavlov** (1849 – 1936) byl významný fyziolog, profesor fyziologie a objevitel funkce podmíněného reflexu. Zkoumal fyziologii trávení a podmíněný reflex. V roce 1907 získal Nobelovu cenu.
Celý svět [online]. 2005 [cit. 2011-04-10]. I.P.Pavlov. Dostupné z WWW: <<http://www.celysvet.cz/i-p-pavlov>>.

1.2 Historie ochrany

1.2.1 Vývoj ochrany zvířat ve světě

Jak jsem již uvedla výše, lidé se celá staletí chovali ke zvířatům krutě, drželi si od nich určitý odstup a utvrzovali se v tom, že necítí žádnou bolest a netrápí se, přesto v každém období nalezneme osobnosti, které soucítily se zvířaty. Můžeme říci, že tyto osobnosti přispěly k tvorbě prvních zákonů.

Velká Británie byla první zemí, která přijala zákon na ochranu zvířat.

Stalo se tak roku 1822 a zasloužili se o to Richard Martin a Lord Erskin. Tento zákon stanovil tresty za špatné zacházení se zvířaty.

V roce 1824 zde byla založena první organizace na ochranu zvířat, ze které se později stala Královská organizace na ochranu zvířat před krutostí - The Royal Society for the Prevention of Cruelty to Animals (RSPCA). Tuto organizaci založili členové parlamentu, což ji dodávalo na prestiži. Každý z členů spolku mohl podat žalobu na osoby, které týraly zvířata.

Velkou Británii následovala Francie, kde 2. dubna 1846 vznikla první francouzská ochránářská společnost. Jejím cílem bylo zlepšení osudu všech němých tvorů.

Zákony byly znatelným pokrokem, ale chránily zvířata jenom před špatným zacházením na veřejnosti. Teprve 19. listopadu 1963 byl vydán zákon, který trestá veškeré špatné zacházení, např. bití, krutost, ale i odpírání potravy, opuštění a přetěžování prací. Jedinou výjimku tvořily býčí a kohoutí zápasy.

Od 19. století a hlavně 20. století si společnost začala uvědomovat, že zvířata by měla být chráněna. Ochranu a případné tresty za špatné zacházení s nimi, je třeba zakotvit v právní rovině. Podrobnosti o právním řádu uvedu v další kapitole.

Tuto kapitolu bych ráda uzavřela citátem Hendryho Fieldringa:

“Nic nečiní člověka lidštějším, než láska ke zvířatům.”

2 EU a ochrana zvířat

EU se staví k ochraně zvířat velice pokrokově. Většina zákonů, které EU přijímá, jsou velkým přínosem a dle tohoto vzoru je přijímají členské státy. Přesto je ochrana zvířat nedostatečná. Mezi problémy patří, že ani zde nejsou zákony přijímány s rychlostí, kterou by si přáli ochránci zvířat, a dodržování zákonů není striktně kontrolováno a trestáno.

Za nejdůležitější krok můžeme označit přijetí Amsterodamské smlouvy, ve které jsou zvířata označena jako bytosti schopná vnímání. Z toho vyplývá, že členské státy uznaly, že zvířata jsou živými tvory, kteří cítí bolest a mohou trpět.

Po členských státech se požaduje, aby braly v úvahu welfare zvířat, především při realizaci zemědělské, dopravní a výzkumné politiky.

2.1 Právní úprava v Evropské unii

První zmínka o ochraně zvířat je z roku 1991 a byla připojena ke smlouvě, která zakládala Evropské společenství.

Protokol o ochraně a dobrých životních podmínkách zvířat byl přijat spolu s Amsterdamskou smlouvou 2. října 1997 a v platnost vstoupila 1. května 1999. Další změnou bylo usnesení Evropského parlamentu o akčním plánu Společenství v oblasti dobrých životních podmínek a ochrany zvířat 2006 – 2010.

Cílem akčního plánu je upevnit dosažené výsledky v ochraně zvířat a navrhnout strategii, jak udržet a vylepšit ochranu zvířat v příštích pěti letech. Plán se má zaměřit na pět hlavních oblastí – zvýšit minimální standardy pro welfare zvířat; podpořit a propagovat alternativní metody pokusů bez využití zvířat; zavést standardizované ukazatele úrovně ochrany zvířat (např. pokud jde o chovy hospodářských zvířat apod.); zvýšit informovanost veřejnosti o této oblasti a podpořit mezinárodní iniciativy na poli ochrany zvířat.²²

Ze členství v Evropské unii vyplývá České republice nutnost dodržování těchto nařízení:

- nařízení Rady (ES) č. 1255/97 ze dne 25. června 1997 o kritériích Společenství pro místa zastávek a o změně plánu cesty uvedeného v příloze směrnice 91/628/EHS,
- nařízení Rady (ES) č. 1040/2003 ze dne 11. června 2003, kterým se mění nařízení (ES) č. 1255/97, pokud jde o použití míst zastávek,

²² PRCHALOVÁ, Jana. *Právní ochrana zvířat*. Praha: Linde, 2009. 327 s. ISBN 978-80-7201-763-8.

- nařízení Rady (ES) č. 1/2005 ze dne 22. prosince 2004 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činností a o změně směrnic 64/432/EHS a 93/119/ES a nařízení (ES) č. 1255/97,
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 ze dne 29. dubna 2004 o úředních kontrolách za účelem ověřování, zda jsou dodržovány právní předpisy o krmivech a potravinách a ustanoveních o zdraví zvířat a dobrých životních podmínkách zvířat,
- nařízení Rady (ES) č. 1099/2009 ze dne 24. září 2009 o ochraně zvířat při usmrcování (nařízení nabude účinnosti dne 1. 1. 2013).

2.2 Rada Evropy

Předpisy Rady Evropy se snaží chránit životní prostředí a podmínky zvířat.

Rada Evropy je mezinárodní organizací se sídlem ve Štrasburku. Byla založena v roce 1949. Československo k ní přistoupilo v roce 1991. V současné době je jejími členy celkem 47 zemí.

Česká republika je smluvní stranou následujících dohod Rady Evropy a smluv:

- Evropská dohoda o ochraně zvířat v zájmovém chodu, č. 19/2000 Sb. m. s.
- Evropská dohoda o ochraně zvířat při mezinárodní přepravě, č. 20/2000 Sb. m. s.,
- Evropská dohoda o ochraně zvířat chovaných pro hospodářské účely, č. 21/2000 Sb. m. s.,
- Evropská dohoda o ochraně jatečných zvířat, č. 114/2003 Sb. m. s.,
- Evropská dohoda o ochraně obratlovců používaných pro pokusné a jiné vědecké účely č. 116/2003 Sb.m. s,
- Protokol o změně Evropské dohody o ochraně obratlovců používaných pro pokusné a jiné účely, č. 118/2003 Sb. m. s.

2.3 Evropa a ochrana zvířat

Velká Británie a Švýcarsko mají přísnější zákony než Evropská unie.

Švýcarsko je považované za nejpokrokovější stát v otázce ochrany zvířat. V zákoně, který byl přijat dne 1. 9. 2009, označuje zvířata jako bytosti. Dále zakazuje držení zvířat osamoceně, pokud je pro ně přirozené žít ve společenství. Jedná se především o zvířata tohoto typu - morčata, králíci a ptáci a podobně. Majitelé psů jsou povinni absolvovat kurz

péče o psa, kde získají teoretické i praktické poznatky. Kurz je povinný pro každého majitele, bez ohledu na velikost psa.

Také ústava pamatuje na zvířata, je v ní zaveden pojem „úcta k živé bytosti“.

Ve Velké Británii je týrání zvířat kriminálním činem a je zde maximální sazba pět let odnětí svobody. Využívání divokých zvířat v cirkusech je tam zakázáno.

Německo a Rakousko mají ochranu zvířat zakotvenu přímo v Ústavě.

Švédsko, Rakousko a Finsko zakazují využívání zvířat v zábavném průmyslu, především v cirkusech.²³

2.4 Světové organizace na ochranu zvířat

➤ Eurogroup for animals (působnost EU)

Byla založena v roce 1980. Spolupracuje s ochranářskými organizacemi a institucemi EU. Snaží se, aby členské státy zaváděly zákony na ochranu zvířat. V posledních třiceti letech pracují na zlepšení zacházení se zvířaty.

➤ WSPA

Word Society for the Protection of Animals

Světová společnost na ochranu zvířat je mezinárodní organizací. Byla založena v roce 1981, sídlí v Londýně a má pobočky po celém světě. Zabývá se záchrannými programy a pořádá kampaně. Podporuje je hlavně finančně.²⁴

➤ PETA

People for the Ethical Treatment of Animals

PETA je největší organizací na ochranu práv zvířat na světě. Má více jak 2000 členů, kteří přispívají na její činnost. Byla založena v roce 1980 v USA. Tato organizace se soustřeďuje na ochranu zvířat z hlediska zneužívání jejich práv. Zaměřuje se na čtyři oblasti: zneužívání zvířat na farmách a v továrnách, testování na zvířatech za účelem vývoje kosmetiky, drogérie a léků a na oděvní průmysl (obchod s kožešinou) a také na zábavní průmysl (např. zneužívání zvířat v cirkusech).²⁵

²³ *Cirkusy bez zvířat* [online]. 2010 [cit. 2011-03-30]. Kde platí zákaz cirkusů se zvířaty. Dostupné z WWW: <<http://www.cirkusybezzvirat.cz/cirkusy/kde-plati-zakaz-cirkusu-se-zviraty/>>.

²⁴ *Ochrana zvířat* [online]. 2006 [cit. 2010-11-11]. Nadace na ochranu zvířat. Dostupné z WWW: <<http://www.ochranazvirat.cz/27/czech/rubrika/kdo-jsme/>>.

²⁵ *Www.peta.org* [online]. 2010 [cit. 2010-11-12]. About PETA. Dostupné z WWW: <<http://www.peta.org/about/default.aspx>>.

➤ **RSPCA**

Royal Society for Prevention of Cruelty to Animals

Britská společnost pro prevenci krutosti na zvířatech. Byla založena v roce 1824. RSPCA je nestarší a největší organizací svého druhu.

➤ **SSN**

The Species Survival Network

Hlavním cílem této organizace je kontrola dodržování dohody CITES. Dohoda CITES je známá také jako Washingtonská úmluva nebo Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a rostlin. Mezi hlavní úspěchy patří regulace obchodu s chráněnými druhy a zvýšení populace některých druhů živočichů ohrožených lovem.

➤ **Fur Free Alliance**

Je to mezinárodní koalice sdružující přes 35 organizací na ochranu tzv. kožešinových zvířat z celého světa.

Mezi organizace patří Svoboda zvířat (Freedom for animals) ČR, ANIMA (DK), ONE VOICE (Francie), LAV (Itálie), Marching animal welfare trust (GB).

➤ **ECEAE**

The European Coalition to End Animal Experiments

Evropské koalice za ukončení pokusů na zvířatech

Byla vytvořena v roce 1990, aby byly ukončeny pokusy na zvířatech. ECEAE spolupracuje se členy Evropské komise, Evropského parlamentu a občany EU a snaží se dosáhnout zlepšení podmínek pro laboratorní zvířata.²⁶

➤ **Greenpeace**

Greenpeace je mezinárodní organizace působící ve více než čtyřiceti zemích světa. Pro uchování nezávislosti nepřijímá organizace vládní ani firemní dotace, je financována pouze příspěvků dárců a nadačních grantů. Greenpeace vystupuje proti poškození životního prostředí.

Česká pobočka byla oficiálně založena v roce 1992. Mezi její kampaně patří např. ochrana velryb.²⁷

²⁶ ECEAE [online]. 2010 [cit. 2010-11-12]. About the ECEAE. Dostupné z WWW: <http://www.eceae.org/e_aboutus.php>.

²⁷ Greenpeace [online]. 1992 [cit. 2010-11-14]. O nás. Dostupné z WWW: <<http://www.greenpeace.org/czech/about>>.

➤ **WWF**

World Wildlife Fund

WWF je mezinárodní neziskovou organizací podporující ochranu divoké přírody.

Byla založena v roce 1961. Ve svém znaku má pandu velkou. Hlavním cílem WWF je budování světa, ve kterém by žili lidé v harmonii s přírodou. Zaměřují se na pralesy, moře a klimatické změny. Má pobočky ve 42 zemích.²⁸

➤ **ALF**

Animal liberation front

ALF je organizace, která aktivně bojuje proti týrání, využívání a zneužívání zvířat.

Zakladateli byli v roce 1972 Ronnie Lee a Cliff Goodman.²⁹

²⁸ *All about WWF* [online]. 2008 [cit. 2011-03-11]. WWF. Dostupné z WWW: <http://www.wwf.org.uk/what_we_do/about_us/all_about_wwf/>.

²⁹ *About ALF* [online]. 2009 [cit. 2011-03-11]. Animal Liberation Front. Dostupné z WWW: <<http://www.animalliberationfront.com/>>

3 ČR a ochrana práv zvířat

3.1 Historie postavení zvířat v našem právním řádu

U nás stejně jako jinde ve světě si lidé začali uvědomovat, že je nutné zvířata chránit, a proto i na našem území vzniklo první nařízení č. 31/1855 ř. z. na ochranu zvířat.

Zákon zakazoval provádění pokusů na živých zvířatech. Povoleny byly jen nezbytné pokusy, nutné k vědeckým a výukovým účelům.

Za první republiky platila ochrana zvířat proti týrání, která byla převzata z rakouského práva, a k vydání nových předpisů nedošlo. Hlavním důvodem bylo to, že rakousko-uherská právní úprava plně postačovala, jelikož sedláci si svých hospodářských zvířat velice vážili. To se bohužel změnilo v polovině 20. století, kdy se welfare³⁰ snížila, a to hlavně v důsledku špatných podmínek velkochovů. Období válek a totalitní režim nepřinesly žádné zlepšení v této oblasti.³¹

Zlepšení přinesl až zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon na ochranu zvířat“). Přestože je zde zvíře chápáno v právním smyslu jako věc, které nemá vlastní právní subjektivitu. Vyplývá to především ze zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“), kde tato konstrukce souvisí s úpravou vlastnických vztahů a odpovědnosti za škodu. I tento zákon připouští, že tito tvorové vyžadují zvláštní přístup a zvláštní zacházení:

„Zvířata jsou stejně jako člověk živými tvory, schopnými na různém stupni pociťovat bolest a utrpení, a zaslouhují pozornost, péči a ochranu ze strany člověka.“

§ 1 zákona na ochranu proti týrání říká, že zvířetem je podle zákona každý živý obratlovec, nikoliv však plod nebo embryo. Zajímavou výjimkou jsou zvláště chránění živočichové, u kterých je chráněno embryo i mrtvý jedinec.³²

³⁰ Brouček uvádí, že **welfare** je dynamický, různorodý, komplexní stav sloužící k zajišťování přirozeného druhového chování přizpůsobeného průběhu životních pochodů.

BROUČEK, S., et al. Základní pojmy etnické teorie. In: Český lid, roč. 78, 1991, č. 4

Webster označuje jako welfare dodržování 5 svobod: svoboda od hladu, žízně a podvýživy; svoboda od nepohodlí; svoboda od bolesti; svoboda uskutečnit normální chování a svoboda od strachu a úzkosti.

WEBSTER, John. *Welfare: životní pohoda zvířat aneb Strážlivé kázání o ráji*. Praha: Nadace na ochranu zvířat, 1999. 264 s. ISBN 80-238-4086-X.

³¹ JEAN, Prieur. *Duše zvířat: Mají zvířata duši, city, inteligenci, prorocké schopnosti?* Praha: Mladá fronta, 1994. 200 s. ISBN 80-204-0492-9.

³² Česká republika. Zákon č. 114/1992 Sb., ze dne 19. února 1992 o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. In Sbirka zákonů České republiky.

3.2 Současná právní ochrana zvířat

Legislativní ochranu zvířat můžeme rozdělit na přímou a nepřímou. Do přímé ochrany zařazujeme zákony vymezující, zakazující a postihující činnost, kterou považujeme za týrání zvířat. Do nepřímé ochrany patří předpisy upravující zacházení se zvířaty a zabezpečující zvířatům pohodu a zdraví. Cílem těchto předpisů je přispívat k ochraně zvířat.³³

Většina dnes platících právních předpisů na ochranu zvířat patří do odvětví práva veřejného, obvykle do správního práva. Základní úprava je obsažena v právních předpisech na ochranu zvířat proti týrání – především v zákoně na ochranu zvířat proti týrání a souvisejících zákonech a podzákonných právních předpisech a souvisejících bezprostředně zavazujících nařízeních ES.

Ochrana zvířat se částečně dotýká i odvětví soukromého práva, zejména občanský zákoník, pokud jde o otázky vlastnického práva, popř. statutu opuštěných či ztracených zvířat nebo náhrady škody jimi způsobené.

Ochrana zvířat v případech zvlášť závažných deliktů rovněž zajišťuje zákon č.40/2009 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní zákon“).

Pokud jde o procesní právo, v oblasti veřejného práva je hlavním předpisem správní řád, v případě spáchání přestupku je to přestupkový zákon.³⁴

3.3 Přímá ochrana zvířat

- **zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 162/1993 Sb., zákona č. 193/1994 Sb., zákona č. 243/1997 Sb., nálezu Ústavního soudu č. 30/1998 Sb., zákona č. 77/2004 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 77/2006 Sb., zákona č. 312/2008 Sb. a zákona č. 291/2009 Sb.**

Obsah zákona podrobněji popíšu v kapitole 3.4

- **vyhláška č. 207/2004 Sb., o ochraně, chovu a využití pokusných zvířat, ve znění vyhlášky č. 39/2009 Sb. (vyhláška č. 39/2009 Sb. nabyla účinnosti 4. 2. 2009)**

Tato vyhláška stanovuje podmínky ochrany, chovu a využití pokusných zvířat, zejména požadavky na prostory a budovy pro zvířata a péči o zdraví zvířat.

³³ Ministerstvo zemědělství [online]. 2009 [cit. 2011-03-11]. Ochrana zvířat. Dostupné z WWW: <<http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi>>.

³⁴ PRCHALOVÁ, Jana. *Právní ochrana zvířat*. Praha: Linde, 2009. 327 s. ISBN 978-80-7201-763-8.

- **vyhláška č. 208/2004 Sb., o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat, ve znění vyhlášky č. 425/2005 SB. a vyhlášky č. 464/2009 SB. (vyhláška č. 464/2009 Sb. nabyla účinnosti 1. 1. 2010)**
Stanovuje minimální standardy pro chov hospodářských zvířat.
- **vyhláška č. 382/2004 Sb., o ochraně hospodářských zvířat při porážení, utrácení nebo jiném usmrcování, ve znění vyhlášky č. 424/2005 Sb.**
Stanovuje požadavky na osoby, které provádějí porážku jatečných zvířat a možné způsoby utrácení nebo usmrcování hospodářských zvířat.
- **vyhláška č. 346/2006 Sb., o stanovení bližších podmínek chovu a drezúry zvířat**
Upravuje podmínky drezúry zvířat, která byla původně volně žijící. Vyhláška stanovuje podmínky chovu a drezúry cirkusových zvířat, pokud jejich výcvik není zakázán.
- **vyhláška č. 411/2008 Sb., o stanovení druhu zvířat vyžadujících zvláštní péči**
Stanovuje zvířata vyžadující zvláštní péči, která musí být trvale označena. Obsahuje i vzor žádosti o povolení chovu těchto zvířat.
- **vyhláška č. 3/2009 Sb., o odborné způsobilosti k výkonu dozoru na úseku ochrany zvířat proti týrání (účinný od 22. 1. 2009)**
Je zde upraven obsah a rozsah odborného kurzu pro získání odborné způsobilosti k dozoru na úseku ochrany zvířat proti týrání, požadavky na pracoviště, na průběh zkoušky a na způsob vydání osvědčení o odborné způsobilosti.
- **vyhláška č. 4/2009 Sb. o ochraně zvířat při přepravě (účinnost od 7. 1. 2009)**
Zahrnuje nutnost školení dopravců, obsah a rozsah odborného kurzu pro získání osvědčení.
- vyhláška č. 5/2009 Sb., o ochraně zvířat při veřejném vystupování a při chovu (účinnost od 7. 1. 2009),
- zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů (platnost od 31. 12. 2009),
- zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění zákona č. 306/2009 Sb. (účinnost od 1. 1. 2010),
- zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.³⁵

³⁵ *Ministerstvo zemědělství* [online]. 2009 [cit. 2010-11-13]. Ochrana zvířat. Dostupné z WWW: <<http://eagri.cz/public/web/mze/ochrana-zvirat/>>.

3.4 Nepřímá ochrana zvířat

Zdraví zvířat – veterinární péče:

- zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů („dále jen veterinární zákon“)
Podrobnosti zákona uvedu v kapitole 3.5
- vyhláška č. 291/2003 Sb., o zákazu podávání některých látek zvířatům, jejichž produkty jsou určeny k výživě lidí, a o sledování (monitoringu) přítomnosti nepovolených látek, reziduí a látek kontaminujících, pro něž by živočišné produkty mohly být škodlivé pro zdraví lidí, u zvířat a v jejich produktech,
- vyhláška č. 296/2003 Sb., o zdraví zvířat a jeho ochraně, o přemísťování a přepravě zvířat a o oprávnění a odborné způsobilosti k výkonu některých odborných veterinárních činnostech,
- vyhláška č. 372/2003 Sb., o veterinárních kontrolách při obchodování se zvířaty,
- vyhláška č. 377/2003 Sb., o veterinárních kontrolách dovozu a tranzitu zvířat ze třetích zemí,
- vyhláška č. 382/2003 Sb., o veterinárních požadavcích na obchodování se zvířaty a o veterinárních podmínkách jejich dovozu ze třetích zemí,
- vyhláška č. 202/2004 Sb., o opatřeních pro předcházení a zdolávání afrického moru prasat,
- vyhláška č. 389/2004 Sb., o opatřeních pro tlumení slintavky a kulhavky a k jejímu přecházení,
- vyhláška č. 610/2004 Sb., o označování a pasech psů, koček a frettek v zájmovém chovu při jejich neobchodních přesunech.

3.5 Ochrana zvířat proti týrání

Základním zákonem je zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů („dále jen zákon na ochranu zvířat proti týrání“). Můžeme říci, že základním důvodem pro vznik tohoto zákona bylo etické smýšlení naší společnosti.

Cílem zákona je zacházet se zvířaty šetrně a ochránit je před týráním, poškozováním jejich zdraví nebo bezdůvodným usmrcováním v důsledku lidského jednání, ať se jedná o zvířata v lidské péči či volně žijící. U domestikovaných zvířat nebo jiných zvířat v lidské péči se jedná hlavně o to, aby měly příznivé životní podmínky (welfare), zejména dostatečnou

potravu, napájení, dostatek prostoru a jiné nezbytné podmínky k životu včetně šetrného nakládání. Zákon stanovuje, které činnosti jsou považovány za týrání zvířat, důvody k usmrcení zvířete, upravuje ochranu zvířat při usmrcování, použití znečitlivění, ochranu zvířat při veřejném vystoupení zvířat, povinnosti pořadatelů těchto akcí, ochranu zvířat při přepravě, stanovuje podmínky, které je nutno dodržovat při chovu hospodářských zvířat, zvířat v zájmových chovech a volně žijících zvířat, podmínky chovu a ochrany pokusných zvířat. Dále zákon stanoví orgány ochrany zvířat a jejich působnost, upravuje rovněž správní delikty a přestupky na úseku ochrany zvířat.

Zvířata můžeme podle zákona na ochranu proti týrání rozdělit na:

- zvířata hospodářská (§ 3 písm. d)
- zvířata v zájmových chovech (§3 písm. e)
- volně žijící zvířata (§ 3 písm. b)
- pokusná zvířata (§ 3 písm. j)

a podle tohoto členění se rozlišuje i jejich ochrana.

3.6 Veterinární zákon

V úvodu jsou vysvětleny základní pojmy: chovatel, hospodářství, jatečná zvířata a karanténa. Zákon stanovuje požadavky veterinární péče na chov a zdraví zvířat a na živočišné produkty. Určuje povinnosti chovatelů. § 10 veterinárního zákona řeší nákazy, nemoci a možné způsoby odstranění. Hlava IV zmiňuje veterinární podmínky obchodování se zvířaty a živočišnými produkty s členskými státy, jejich dovoz a tranzit z třetích zemí a jejich vývozu do těchto zemí.

3.7 Vybrané organizace na ochranu zvířat v České republice

V České republice se ochranou zvířat zabývají občanská sdružení, nadace a obecně prospěšné společnosti mající statut nevládních neziskových organizací. Mají především informační a vzdělávací charakter. Spolupracují s orgány veřejné správy a pomáhají při tvorbě zákonů. Mezi nejznámější patří:

- Nadace na ochranu zvířat,
- Společnost pro zvířata,
- Liga na ochranu zvířat ČR,
- Děti Země,

- Svoboda zvířat.

3.7.1 Nadace na ochranu zvířat

Zakladateli této nadace jsou Marcela Lund, Česká zemědělská univerzita v Praze, Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně a Veterinární a farmaceutická univerzita v Brně. Od roku 1994 hájí práva a zájmy zvířat. Finanční prostředky získávají z dárcovství občanů a firem a grantů zahraničních organizací. Jsou členy mezinárodních organizací RSPCA, WSPA a Eurogroup for Animal Welfare. Patronkou nadace je Marta Kubišová.³⁶

3.7.2 Společnost pro zvířata

Organizace vznikla v roce 1996. Původní název byl Skupina pro zvířata – z. o. ČSOP. Mezi poslání organizace patří zajištění plnohodnotného života zvířatům, změna přístupu lidí ke zvířatům, pomoc zvířatům v nouzi, preventivní bránění strádání zvířat.³⁷

3.7.3 Liga na ochranu zvířat ČR

Je to občanské sdružení založené v roce 1990. Pomáhá zvířatům v tísní.

3.7.4 Děti Země

Děti Země vznikly v roce 1989 jako ekologické občanské sdružení.

3.7.5 Svoboda zvířat

Svoboda zvířat je celostátní nezisková organizace pro ochranu zvířat. Vychází z myšlenky, že každý život má svou vlastní neopakovatelnou hodnotu. Činnost zahájili v roce 1994. SZ je ze 40 % financována granty, 15 % příjmů získává od zahraničních organizací a 40 % tvoří příjmy od drobných dárců a 5 % z prodeje propagačních předmětů a z organizování benefičních akcí.³⁸

³⁶ *Ochrana zvířat* [online]. 2006 [cit. 2010-11-11]. Nadace na ochranu zvířat. Dostupné z WWW: <<http://www.ochranazvirat.cz/27/czech/rubrika/kdo-jsme/>>.

³⁷ *Společnost pro zvířata* [online]. 2008 [cit. 2010-11-12]. Informace o nás. Dostupné z WWW: <<http://www.spolecnostprozvirata.cz/>>.

³⁸ *Svoboda zvířat* [online]. 2009 [cit. 2010-11-12]. Kdo jsme. Dostupné z WWW: <<http://www.svobodazvirat.cz/o-nas/kdo-jsme.htm>>.

3.8 Pozitivní změna v ochraně zvířat

Trestní zákoník přinesl pozitivní změny do této problematiky. Podle § 302 trestního zákona ten, kdo týrá zvíře surovým nebo trýznivým způsobem může být potrestán odnětím svobody až na dva roky nebo zákazem činnosti. Pachateli, který způsobil zvířeti trvalé následky na zdraví nebo smrt, hrozí odnětí svobody od šesti měsíců do tří let.

V § 303 trestního zákona hovoří o zanedbání péče o zvíře z nedbalosti. Ten, kdo z hrubé nedbalosti zanedbá potřebnou péči o zvíře a způsobil mu tím trvalé následky na zdraví nebo smrt, bude potrestán odnětím svobody až šest měsíců. V případě většího počtu zvířat hrozí pachateli odnětí svobody až na dva roky.

Zatímco starý trestní zákon postihoval jen úmyslné týrání zvířat, v novém zákoně je nově zařazena i skutková podstata postihující nejhorší případy týrání zvířat z nedbalosti.

4 Veřejná správa a ochrana zvířat

4.1 Orgány ochrany zvířat

Výčet orgánů a jejich působnost je obsažena v § (19 – 26) zákona na ochranu proti týrání.

Orgány ochrany zvířat jsou:

- Ministerstvo zemědělství,
- orgány veterinární správy,
- obecní úřady obcí s rozšířenou působností,
- Ministerstvo vnitra a Ministerstvo obrany v rámci své působnosti,
- v oblasti ochrany pokusných zvířat příslušné ústřední orgány státní správy a Akademie věd ČR.

4.2 Působnost jednotlivých orgánů ochrany zvířat

4.2.1 Ministerstvo zemědělství

Ministerstvo zemědělství (dále jen „ministerstvo“) je ústředním orgánem státní správy ve věcech ochrany zvířat proti týrání. Řídí výkon státní správy v této oblasti, stanoví hlavní úkoly, řídí je a koordinuje a zajišťuje jejich kontrolu. Spolupracuje s ostatními ústředními orgány státní správy v této oblasti, s Akademií věd, vysokými školami a nevládními organizacemi, které se podílejí na plnění úkolů v oblasti ochrany zvířat. Dále schvaluje statut a jednací řád ústřední komise.

4.2.2 Ústřední komise

Ústřední komise je organizačně začleněna do struktury Ministerstva zemědělství, které ji zřizuje jako svůj odborný poradní orgán na úseku ochrany zvířat.

Předseda a členové ústřední komise jsou jmenováni a odvoláváni ministrem zemědělství po dohodě s ministrem životního prostředí. Odměny členům stanovuje ministerstvo.

Orgány ústřední komise jsou předseda a rada.

Ústřední komise se dále člení na výbor pro ochranu hospodářských zvířat, výbor pro ochranu zvířat v zájmových chovech, výbor pro ochranu volně žijících zvířat a výbor pro ochranu pokusných zvířat.

Rada je tvořena předsedou a čtyřmi místopředsedy. Řídí činnost ústřední komise mezi jejími zasedáními a koordinuje činnost výborů.

Bližší podrobnosti o složení a fungování ústřední komise stanoví její statut a jednací řád.

4.2.3 Orgány veterinární správy

Orgány veterinární správy jsou zřízeny zákonem č. 166/1999 Sb., o veterinární péči, ve znění pozdějších předpisů.

Působnost zde má Krajská veterinární správa a Státní veterinární správa.

Krajská veterinární správa a Městská veterinární správa v Praze vykonávají dozor nad dodržováním povinností. Dávají podněty k projednání přestupků a jiných deliktů obecním úřadům obcí s rozšířenou působností. Ukládají nápravná opatření na základě kontrolního zjištění. Mezi další úkoly patří: povolování jiných způsobů utrácení zvířat a schvalování chovu zvířat, která vyžadují zvláštní péči. V oblasti dopravy zvířat vypracovávají odborná vyjádření, registrují dopravce zvířat, kontrolují plány cest a provádějí dozor nad ochranou zvířat při přepravě.

Státní veterinární správa zpracovává a realizuje program ochrany zvířat. Vykonává dozor a plní úkoly z nařízení ES. Může zakázat přepravu zvířat určitým dopravcem nebo určitým dopravním prostředkem. Vede centrální evidenci dopravců zvířat. Na úseku dozoru spolupracuje s Radou Evropy a orgány Evropské unie.

4.2.4 Obecní úřady s rozšířenou působností

Projednávají přestupky a jiné správní delikty na úseku ochrany zvířat.

Obecní úřady obcí s rozšířenou působností vedou evidenci osob, které se dopustily přestupku.

4.2.5 Obce

Obce mohou zřizovat, provozovat a rušit útulky pro zvířata. Vyhláškou mohou upravit pravidla pro pohyb psů na veřejném prostranství.

Na území hl. města Prahy plní tyto úkoly příslušný úřad městské části hlavního města Prahy.

4.3 Spolupracující orgány

Mezi tyto orgány patří:

- Policie České republiky
- Obecní policie
- Orgány veterinární správy

- Orgány ochrany přírody

4.3.1 Policie České republiky

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen o Policii). Policie chrání veřejný pořádek a bezpečnost, odhaluje přestupky a jiné správní delikty, předchází trestné činnosti. Spolupracuje s dalšími orgány včetně orgánů veřejné správy (také s orgány ochrany zvířat). Podle § 40 toho zákona je policista oprávněn vstupovat na pozemky a do chovatelských zařízení, pokud je důvodné podezření, že zde dochází k týrání zvířat.

§ 40

Vstup do obydlí, jiného prostoru nebo na pozemek

(1) Policista je oprávněn vstoupit bez souhlasu uživatele do obydlí, jiného prostoru nebo na pozemek a provést tam potřebné úkony nebo jiná opatření jen tehdy, jestliže věc nesnese odkladu a vstup tam je nezbytný pro ochranu života nebo zdraví osob anebo pro odvrácení závažného ohrožení veřejného pořádku a bezpečnosti.

(2) Oprávnění podle odstavce 1 má policista také v případě

- a) důvodného podezření, že se na místě uvedeném v odstavci 1 nachází zemřelý,
- b) pronásledování osoby, nebo
- c) vstupu do jiného prostoru nebo na pozemek, má-li důvodné podezření, že se tam nachází týrané zvíře.

(3) Policista je oprávněn za účelem vstupu na místo uvedené v odstavci 1 toto místo otevřít nebo jiným způsobem si do něj zjednat přístup, v případě nutnosti i za použití síly.

(4) Policista je povinen při vstupu do obydlí, jiného prostoru nebo na pozemek a při následných úkonech zajistit přítomnost nezúčastněné osoby; nemusí tak učinit, hrozí-li nebezpečí z prodlení nebo by mohlo dojít k ohrožení života anebo zdraví nezúčastněné osoby.

(5) Po provedení úkonů nebo jiných opatření je policista povinen bez zbytečného odkladu vyrozumět uživatele obydlí, jiného prostoru nebo pozemku a zajistit zabezpečení tohoto místa, nemůže-li tak učinit uživatel nebo jiná oprávněná osoba.

4.3.2 Obecní policie

Policie je, podle zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, orgánem obce zřizovaný obecním zastupitelstvem, který zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce. Obecní policie odhaluje přestupky a jiné správní delikty.

4.3.3 Orgány veterinární správy

Státní veterinární správa ČR a krajské veterinární správy jsou současně orgány ochrany zvířat.

5 Městské a obecní útulky

5.1 Toulavá, opuštěná a ztracená zvířata

Podle § 3 písm. h) zákona na ochranu zvířat proti týrání je **toulavým zvířetem** v lidské péči zvíře, které není pod trvalou kontrolou nebo dohledem fyzické osoby nebo chovatele a které se pohybuje volně mimo své ustájení, výběhové prostory nebo mimo domácnost svého chovatele. Jedná se o zvíře, které má pána, ale dočasně mu uteklo.

Opuštěným zvířetem je, podle § 3 písm. i) zákona na ochranu zvířat proti týrání, zvíře původně v lidské péči, které není pod přímou kontrolou nebo dohledem fyzické osoby nebo chovatele a ze zjištěných skutečností vyplývá, že ho jeho chovatel opustil s úmyslem se jej zbavit nebo ho vyhnal.

V případě, že majitel opustí zvíře, jedná se o porušení zákona a hrozí mu za to sankce až deset tisíc korun.

Z občanského zákoníku vyplývá, že se o opuštěné nebo ztracené zvíře musí postarat obec a současně je i povinna nahradit náklady spojené s péčí.

Obce mohou pro tato zvířata zřizovat útulky nebo uzavírat smlouvy o péči se soukromými útulky.

Zvíře, o které se majitel nepřihlásí do šesti měsíců, se stává majetkem obce, poté je možné zvíře prodat nebo darovat. Před uplynutím této doby může být zvíře předáno do péče jiné osoby, ale prozatím nejde o převod vlastnictví.

5.2 Statistika

Na celém světě je chováno asi sto milionů psů, v České republice je to přibližně jeden milion. Počet toulavých zvířat ve světě není přesně znám, ale odhaduje se na několik set tisíc.

V mnoha chudších zemích se vyskytují velké populace toulavých psů. U nás se tento problém týká především koček.

K růstu množství toulavých zvířat přispívají tyto dva faktory:

- nezodpovědné množení doma chovaných zvířat a zvířata opuštěná svými majiteli,
- nekontrolované množení už existující populace toulavých zvířat.

Toulavá a opuštěná zvířata mívají smutný osud. Například až 25 000 koček je u nás každý rok ubito nebo odhozeno do odpadků. Pod koly aut ročně zahyne kolem 100 000 koček, dalších 90 000 jich je odstřeleno v lese a na polích.³⁹

5.3 Řešení problému

Problematika toulavých a opuštěných zvířat je velmi rozsáhlá. Existuje mnoho různých názorů, přesto není jednoduché tento problém úplně vyřešit, ale můžeme dosáhnout alespoň částečného omezení počtu toulavých a opuštěných zvířat.

Obec může k regulaci populace toulavých a opuštěných zvířat provádět informační a osvětové aktivity zaměřené na prohloubení odpovědného chování člověka ke zvířatům, zejména zvířatům v lidské péči nebo finanční a jiné zvýhodnění osob, které se ujaly toulavého nebo opuštěného zvířete.⁴⁰

Obec může rovněž stanovit povinnost, aby byl každý pes trvale označen, a to zejména tetováním nebo identifikačním čipem. Majitelé pak musí následně splnit závazek přihlášení psů do evidence.

Označení psů tímto způsobem je významné zvláště v případě ztracení psa, protože se tím snadno zjistí jeho majitel a zvíře nemusí být dáno do útulku.

Tato metoda je využívána v Praze, je upravena obecně závaznou vyhláškou č. 18/2004 Sb. hl. m. Prahy. Každý pes starší šesti měsíců musí být trvale označen a centrálně zaregistrován. Majitel má nárok na úlevu z místního poplatku ve výši 350 Kč po dobu dvou let.

Další možností je kastrace. Obce ani jiné orgány však nemají podle současných právních předpisů povinnost zajišťovat kastraci toulavých zvířat. Některé obce se však snaží alespoň částečně situaci řešit odchyttem a kastrací, kterou uskutečňují jejich obecní útulky. Kastraci toulavých koček provádí v rámci svých finančních možností také mnoho soukromých útulků. Problém toulavých koček je ovšem tak rozsáhlý, že je zatím stále vykastrována pouze velmi malá část toulavé kočičí populace.

³⁹ *Ochrana zvířat* [online]. 2006 [cit. 2011-03-22]. Jaký je účel útulků. Dostupné z WWW: <<http://www.ochranazvirat.cz/444/czech/clanek/jaky-je-ucel-utulku-/>>.

⁴⁰ PRCHALOVÁ, Jana. *Http://www.kockaapravo.cz/zakony-clanek.php?id=28* [online]. 2005 [cit. 2011-03-28]. Toulavá a opuštěná zvířata. Dostupné z WWW: <<http://www.kockaapravo.cz/zakony-clanek.php?id=28>>.

5.4 Útulky

Útulky jsou místem, kam se dostávají nechtěná, odložená a nalezená zvířata. Význam útulků spočívá v poskytování dočasného azylu kočkám a psům zaběhnutým, opuštěným, zanechaným po úmrtí majitele či odebraným pro týrání. V žádném případě neslouží jako domov pro zvířata, která si jejich majitelé již nechtějí nebo nemohou ponechat.

„ Útulky zřizují, provozují a ruší obce podle § 24 odst. 1 zákona na ochranu proti týrání. Obce mohou zřizovat útulky samy nebo uzavírat smlouvy o péči s jinými právními subjekty, zejména útulky soukromými. Větší města mají též smlouvu s odchytovou firmou. Pečovat o zvířata v útulcích mohou pouze osoby, které mají osvědčení o odborné způsobilosti (podmínky upravuje veterinární zákon). Útulek si stanoví provozní řád zabezpečující ochranu pohody zvířat a organizaci práce a pracovních postupů. Dodržování požadavků zákona kontroluje obec. Provozovatel útulku je také povinen spolupracovat s orgány ochrany zvířat.“

„V praxi se někdy stává, že obce platí jen na ty psy, které do útulku předá policie nebo obec. Pokud je zvíře nalezené třeba uvázané u plotu útulku, některé obce odmítají péči o ně hradit. To však není správný postup. Jestliže je to evidentně ztracené nebo opuštěné zvíře, péče o ně patří na základě ustanovení občanského zákoníku do působnosti obce a z dikce tohoto zákona vyplývá, že obec se o ně musí postarat. Jedná se o tu obec, v jejímž katastru se takové zvíře vyskytne.“⁴⁰

Při nálezů opuštěného zvířete se nález hlásí obecnímu úřadu nebo městské policii. Následně je zvíře umístěno do útulku.⁴¹

5.4.1 Obecné rozdělení útulků

- obecní útulky – jejich zřizovatelem je obec nebo město a jejich náklady jsou hrazeny převážně z obecního (městského) rozpočtu, mohou mít i stálé zaměstnance
- útulky, jejichž zřizovatelem je právnická osoba - jsou financovány na základě uzavřené smlouvy s obcí nebo městem. Na základě této smlouvy jsou poskytovány finanční prostředky.

⁴⁰ tamtéž

⁴¹ *Ochrana zvířat* [online]. 2006 [cit. 2011-03-22]. Jaký je účel útulků. Dostupné z WWW: <<http://www.ochranazvirat.cz/444/czech/clanek/jaky-je-ucel-utulku-/>>.

- soukromé útulky, jejichž zřizovatelem je soukromá osoba a náklady jsou většinou kryty sponzorskými dary.⁴²

5.4.2 Financování útulků

Městské a obecní útulky získávají prostředky přímo z městského rozpočtu. Problém je v tom, že pokud není ve smlouvě uvedeno jinak, dostává útulek příspěvky pouze na psy přivezené městskou policií. Nalezené psy, které přivede do útulku někdo jiný nebo je naleznou zaměstnanci útulku přivázané u plotu psiho domova, musí živit útulek ze svých peněz. Také zde vzniká snaha přijímat pouze zvířata nalezená v katastru obce, kde se útulek nachází.

Soukromé útulky mohou být částečně financovány obcí, případně obcemi, které s tímto zařízením uzavírají smlouvu o umístění zvířat nalezených ve svém katastru.

Pokud útulek nemá uzavřenou smlouvu s některou z obcí, může požádat o grant od města či kraje v rámci grantových programů ekologické výchovy. Bohužel je možné tyto prostředky použít pouze na osvětu, nikoli však na veterinární péči.

Dalším zdrojem financí pro útulky jsou dary od soukromých osob a firem, na které se vystavuje tzv. "darovací smlouva", na jejímž základě si uvedenou hodnotu mohou podnikatelé odečíst z daní.

Soukromé osoby poskytují často materiální dary, jakými jsou např. granule, hřebeny, přípravky proti parazitům nebo staré deky.

„Adopce“ spočívá v přispívání na konkrétní, námi zvolená, zvířata. "Adopce" řeší problém psů, na které městský úřad odmítá dávat příspěvky.⁴³

⁴² BRYCHTOVÁ, Šárka. *Aktuální otázky sociální politiky 2009 -teorie a praxe: Sborník příspěvků*. 1. Pardubice: Pardubice, 2009. Úloha municipalit v otázce ochrany týraných a opuštěných zvířat

⁴³ *O zvířatech* [online]. 2006 [cit. 2011-03-22]. Psí útulky a ochrana zvířat. Dostupné z WWW: <<http://www.ozviratech.cz/psi-utulky-a-ochrana-zvirat.a5.html?me=11&y=2022>>.

6 Městské a obecní útulky v Královéhradeckém kraji

6.1 Základní charakteristika útulků v Královéhradeckém kraji

V České republice je přibližně sto útulků. V Královéhradeckém kraji jich je celkem devět, šest městských, dvě občanská sdružení a jeden soukromý. Pod kontrolou krajské veterinární správy funguje pět útulků.

Seznam útulků je uveden v Tabulce č. 1. a na Obrázku č. 1 jsou útulky znázorněny červenou barvou na mapě Královéhradeckého kraje.

Tabulka č. 1: Seznam útulků v Královéhradeckém kraji

Název	Druh zvířat	Město/obec
Městský útulek pro opuštěná zvířata Hradec Králové	psi, kočky	Hradec Králové
Psí útulek ve Smiřicích	psi	Smiřice
Azyl Skřivany	psi, kočky	Skřivany
Útulek pro opuštěné a zatoulané psy města Trutnova	psi	Trutnov
Psí domov Lukavice	psi	Lukavice
Občanské sdružení MÍSTO v Nové Pace	psi, kočky	Nová Paka
Městský psí útulek	psi	Dvůr Králové nad Labem
Útulek Hronov	psi	Hronov
Městský útulek pro psy Broumov	psi	Broumov

Zdroj:vlastní

Obr. č. 1: Útulky Královéhradeckého kraje

Vlastní úprava dle zdroje: *Správní mapa* [online]. 2006 [cit. 2011-03-26].
Královéhradecký kraj. Dostupné z WWW: <<http://spranimapa.topograf.cz/kralovehradecky-kraj>>.

6.2 Útulek pro opuštěné a zatoulané psy Trutnov

6.2.1 Informace o útulku

Útulek pro opuštěné a zatoulané psy (dále jen „útulek“) byl zřízen 1. ledna 1999 městem Trutnov. Výstavba areálu trvala rok, stála 20 mil. Kč a byla financována městem.

Slouží pouze pro umístění ztracených a opuštěných psů, k dnešnímu dni je jich zde třicet jeden. Kapacita útulku je dostatečná, a proto se rozšíření areálu neplánuje.

Útulek zaměstnává dva pracovníky s průměrnou superhrubou mzdou 19445 Kč (čistá mzda 10750 Kč). Celkové výdaje městského rozpočtu na mzdy činí přibližně 0,7 mil. Kč ročně. Tato částka zahrnuje výdaje na tři pracovníky, v současné době útulek hledá novou pracovní sílu.

6.2.2 Zvířata v útulku

V roce 2010 bylo v útulku celkem 175 psů, z nichž bylo devadesát tři vráceno původním majitelům, a pro šedesát byla nalezena náhradní péče.

Každý měsíc dochází v průměru k darování čtyř psů.

V prosinci je počet nalezených psů daleko vyšší a to z důvodu nevhodných vánočních dárků.

Pokud si někdo chce vzít psa z útulku je to možné po zaplacení poplatku pět set korun, dostane očkovací průkaz a je po dobu tří let osvobozen od placení poplatku ze psa.

6.2.3 Finance

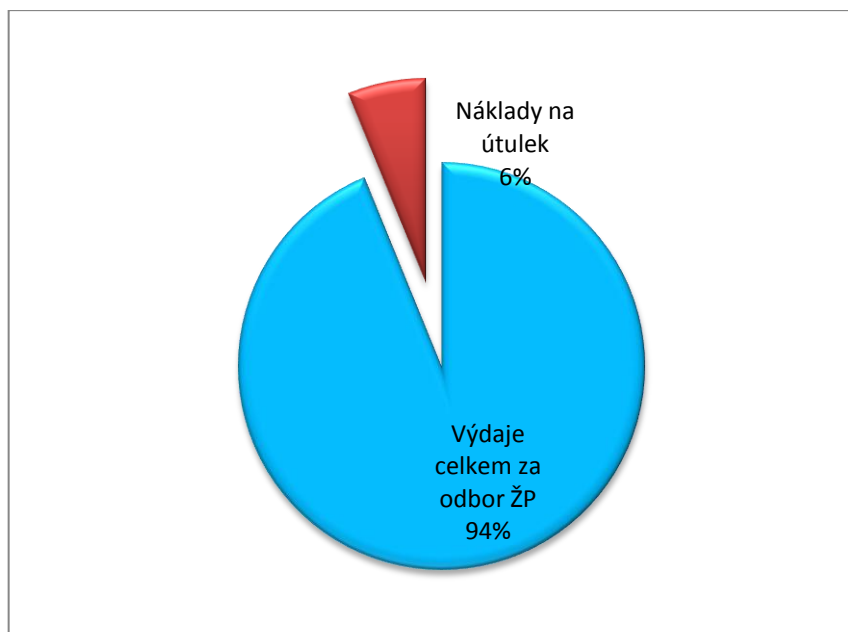
Celkové náklady na útulek jsou ročně jeden milion a sto tisíc korun. Z těchto nákladů plyne 67 % na mzdy (700 000) a 400 000 na provoz, vše je financováno z rozpočtu města a sponzorských darů. Bohužel útulek nerozlišuje jednotlivé náklady na krmivo, veterinární služby a ostatní výdaje. Denní poplatek za psa se rozlišuje podle velikosti, malý pes stojí 70 Kč, střední 80 Kč a náklady na pobyt velkého psa jsou 90 Kč.

6.2.4 Spolupráce útulku a měst (obcí)

Útulek má uzavřenou smlouvu o umístění toulavých a opuštěných psů s těmito městy a obcemi: Náchod, Pec pod Sněžkou, Malá Úpa, Horní Maršov, Janské Lázně, Hostinné.

Spolupráci s městy a obcemi hodnotí jako velmi dobrou, obce platí včas a plní všechny povinnosti. Cena za umístění zvířete je 100,- Kč za každý den. Prostředky získané od obcí však pokryjí jen nejnnutnější náklady na krmivo a veterinární péči, ale nestačí na opravy kotců a modernizaci útulku.

Graf číslo 1 ukazuje, že podíl výdajů na útulek je pouhých 6 % v porovnání s celkovými výdaji odboru životního prostředí. Tyto výdaje jsou již pět let stejné.

Graf č. 1: Podíl nákladů na útulek vzhledem k výdajům města za odbor životního prostředí (v %)

Zdroj: vlastní zpracování na základě šetření v roce 2011

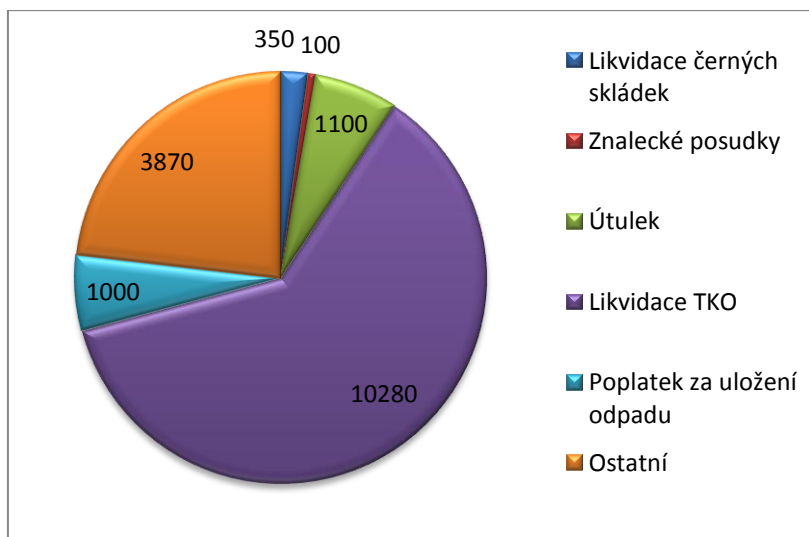
Na grafu číslo 2 vidíme, že největší část výdajů odboru životního prostředí zaujímá s 62 % Likvidace TKO, do položky ostatní, která následuje, jsem zařadila položky s nejmenším zastoupením. Výdaje na útulek a poplatek za uložení odpadu jsou 6 %. Nejmenší část tvoří likvidace černých skládek a znalecké posudky.

Celkové výdaje města jsou 379 milionu korun. Výdaje na útulek v porovnání s celkovými výdaji města jsou 0,0029%. Z toho vyplývá, že náklady na provoz útulku nejsou příliš vysoké a rozpočet města nezatěžují.

Tabulka č. 2: Výdaje odboru životního prostředí (v tis. Kč)

Položka	Částka
Likvidace černých skládek	350
Znalecké posudky	100
Útulek	1 100
Likvidace TKO	10 280
Poplatek za uložení odpadu	1 000
Ostatní	3 870
Výdaje celkem	16 700

Zdroj: vlastní zpracování na základě šetření v roce 2011

Graf č. 2: Jednotlivé výdaje odboru životního prostředí (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování na základě šetření v roce 2011

6.3 Spolupráce měst (obcí) s útulkem

Pomocí dotazníku jsem se snažila zjistit, jak se obce (města) starají o opuštěná a toulavá zvířata, zda zřizují vlastní útulek nebo mají smlouvu o spolupráci. V případě spolupráce, jsem zajímala o její úroveň, a zda mají nějaké problémy. Věnovala jsem se i financování a počtu umístěných zvířat v jednotlivých letech.

Celkově jsem oslovila třicet měst (obcí) s prosbou o vyplnění dotazníku. Šetření se zúčastnilo celkem osm respondentů, informace o nich uvádí tabulka č. 3.

Tabulka č. 3: Seznam měst a obcí

Město (obec)	Starosta	Počet obyvatel
Jánské Lázně	Ing. Jiří Hradecký	863
Milovice u Hořic	Ing. Alois Jirsák, CSc.	310
Ostroměř	Ing. Tomáš Gabriel	1 360
Nový Bydžov	Ing. Pavel Louda	7 146
Náchod	Jan Birke	22 000
Malá Úpa	Jan Patzelt	130
Pec pod Sněžkou	Alan Tomášek	620
Lužec nad Cidlinou	Ing. Petr Drahokoupil	478

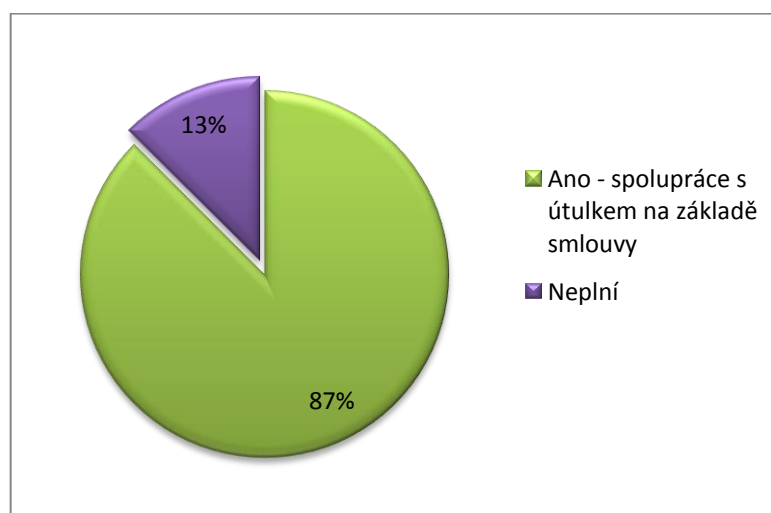
Zdroj: vlastní zpracování na základě šetření v roce 2011

6.3.1 Jak se města (obce) starají o toulavá a opuštěná zvířata

Z grafu číslo 3 vyplývá, že sedm obcí má uzavřenou smlouvu o spolupráci s útulkem. Jedna obec (Lužec nad Cidlinou) nezřizuje vlastní útulek a ani nemá uzavřenou smlouvu. Pokud se nějaké toulavé zvíře na území obce vyskytne, tak se o něho stará sám starosta nebo ho někdo z obyvatel obce „adoptuje“. O zřízení útulku nebo uzavření smlouvy neuvažují, pro takto malou obec je to velmi nákladné.

Spolupráce s útulkem je pro obce výhodnější, protože výstavba útulku je finančně značně náročná. Jak již jsem zmínila, výstavba útulku Trutnov stála 20 mil. Kč.

V Novém Bydžově mají i dočasné zařízení pro zvířata – záchytné kotce Chudonice. Záchytné kotce slouží jen pro dočasný pobyt zvířat a zajišťují tak možnost, aby si chovatel mohl své zatoulané zvíře vyzvednout, pokud se o zvíře nikdo nepřihlásí, je možná i „adopce“.

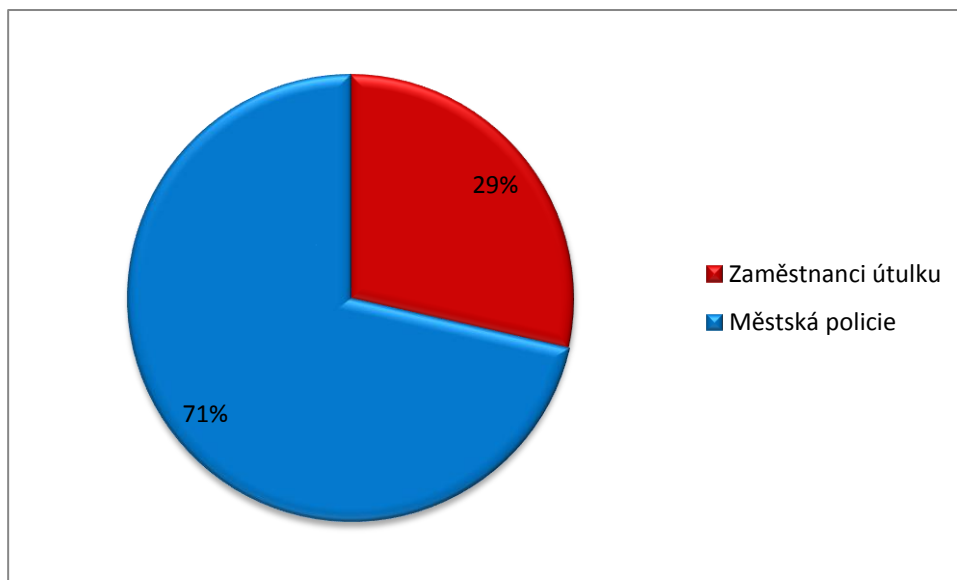
Graf č. 3: Zajištění zákonné povinnosti měst (obcí) o toulavá a opuštěná zvířata

Zdroj: vlastní zpracování na základě šetření v roce 2011

6.3.2 Odchyt toulavých a opuštěných zvířat

Odchyt toulavých a opuštěných zvířat provádí převážně městská policie, 29 % respondentů uvedlo, že odchyt provádějí zaměstnanci útulku, dokonce v Novém Bydžově je v některých případech prováděn pracovníkem odboru životního prostředí.

Zajímavé je, že žádná z obcí nevyužívá služeb odchytové služby.

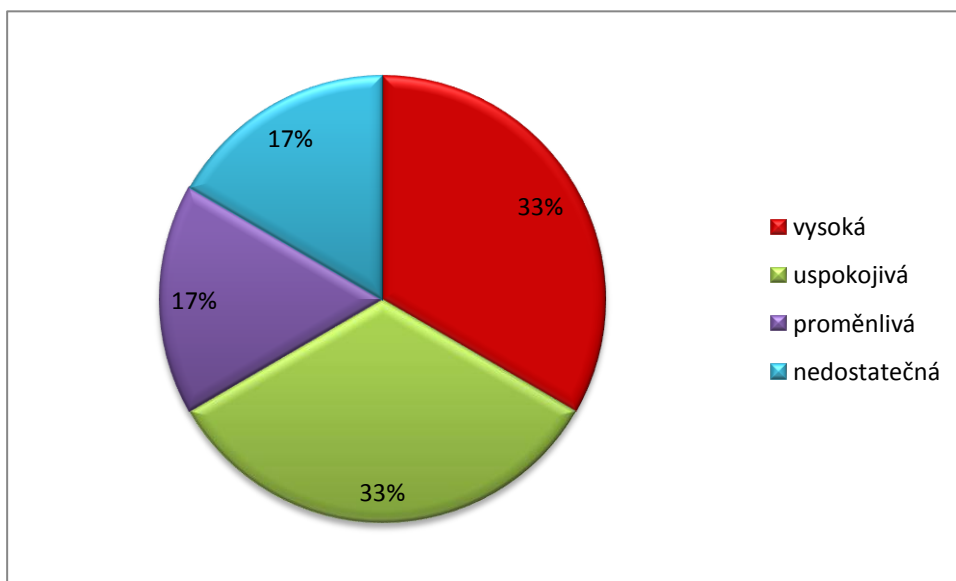

Graf č. 4: Provádění odchyty toulavých a opuštěných zvířat

Zdroj: vlastní zpracování na základě šetření v roce 2011

6.3.3 Úroveň spolupráce města (obce) a útulku

Města (obce) hodnotí převážně spolupráci jako dobrou. Vysokou úroveň spolupráce vykazuje Náchod a Ostroměř. Jánské Lázně a Malá Úpa označili spolupráci za uspokojivou. V Novém Bydžově je proměnlivá a za nedostatečnou ji označili v Peci pod Sněžkou. V Milovicích služby útulku ještě nevyužili.

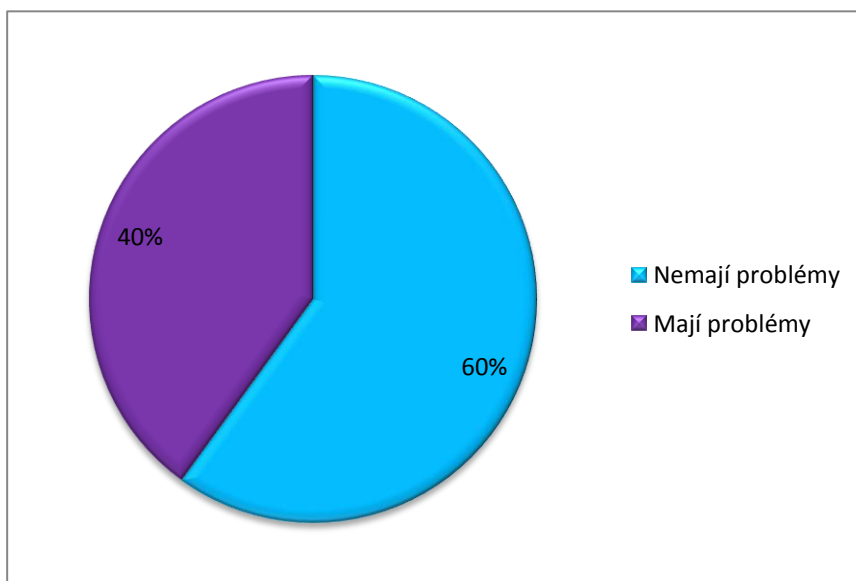

Graf č. 5: Hodnocení spolupráce města (obce) a útulku

Zdroj: vlastní zpracování na základě šetření v roce 2011

6.3.4 Problémy s útlkem

60 % z dotázaných obcí nemá s útulky žádné problémy a 40 % obcí jako hlavní problém vnímá nedostatečnou kapacitu útulků, kdy v případě naplnění nemají, kam zvířata umístit. Volná kapacita je pouze v útulcích, kde je sazba za umístění zvířete vysoká, například v útulku v Hradci Králové je sazba za umístění 251 Kč, což činí rozdíl 151 Kč oproti útulku v Trutnově. Pokud vezmeme v úvahu, že někteří psi jsou v útulku i dlouhé měsíce, je tento rozdíl ve výdajích města značný.

Graf č. 6: Odpovědi měst týkající se problémů s útlkem

Zdroj: vlastní zpracování na základě šetření v roce 2011

6.3.5 Finanční prostředky

Náchod, Pec pod Sněžkou, Malá Úpa a Jánské Lázně mají smlouvu s útlkem Trutnov, vynakládají tedy částku 100 Kč za každého umístěného psa za den.

Nový Bydžov má smlouvu s útlkem Skřivany již z roku 2003, a proto město nemá tak vysoké finanční prostředky. Útulek podporují i finančními příspěvky a materiální pomocí.

Zajímavý způsob financování má obec Milovice u Hořic, která poskytla útulku půjčku pět tisíc korun a ta se obci na konci roku buď vrátí, nebo bude spárována s případnými platbami za umístění psů.

Město Náchod vynakládá za veškeré služby 500 000 Kč ročně, do této položky řadí náklady na veterinární péči, odchyt zvířat a umístění v útulku.

V Peci pod Sněžkou jsou tyto roční náklady 10 000 Kč.

6.3.6 Počet umístěných zvířat

Tento graf ukazuje vývoj, jak jednotlivé obce a města umísťovaly v jednotlivých letech zvířata do útulků. Nejvíce umístěných zvířat pocházelo z katastrálního území Nový Bydžov a Náchod.

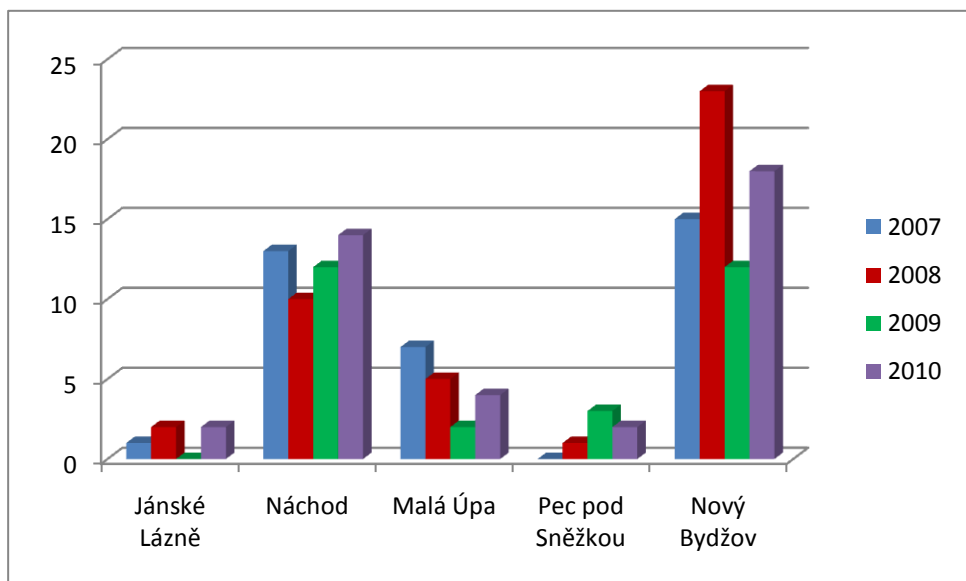
V roce 2008 umístil Nový Bydžov nejvíce zvířat a to dvacet tři. V roce 2007 v Peci pod Sněžkou a v roce 2009 v Jánských Lázních neumístily do útulků žádná zvířata.

Přesné počty zvířat uvádí tabulka č. 4.

Tabulka č. 4: Počet zvířat umístěných do útulků v jednotlivých letech

	2007	2008	2009	2010
Jánské Lázně	1	2	0	2
Náchod	13	10	12	14
Malá Úpa	7	5	2	4
Pec pod Sněžkou	0	1	3	2
Nový Bydžov	15	23	12	18

Zdroj: vlastní zpracování na základě šetření v roce 2011

Graf č. 7: Počet zvířat umístěných do útulků v jednotlivých letech

Zdroj: vlastní zpracování na základě šetření v roce 2011

6.4 Závěrečné hodnocení praktické části

6.4.1 První šetření zaměřené na činnost útulku

- Útulek funguje již dvanáct let a za tuto dobu prošlo útlukem velké množství psů.
- Pracují zde dva pracovníci a v současné době hledají další pracovní sílu.
- Útulek Trutnov spolupracuje s osmi městy (obcemi) a spolupráci hodnotí jako velmi dobrou.
- Problémem útulku jsou finance, výše poplatků od obcí pokryje pouze náklady na krmivo a veterinární péči, nestačí však na opravy kotců a modernizaci útulku.
- Neodpovídající finanční ohodnocení zaměstnanců útulku vzhledem k vysoké náročnosti práce.

6.4.2 Druhé šetření zaměřené na města (obce)

- Většina z oslovených obcí dodržuje zákonnou povinnost, starat se o toulavá a opuštěná zvířata. Pouze jedna obec se této problematice nevěnuje.
- Města (obce) hodnotí převážně spolupráci jako dobrou.
- Dotazované obce spatřují problém v nedostatečné kapacitě útulků, rozhodně by uvítaly jejich rozšíření.

Závěr

Po konci poslední doby ledové cca 8000 př. Kristem dochází k převratným změnám, které se dotkly zejména zemědělství. S nástupem neolitu, tj. mladší doby kamenné, se ve velké míře rozvíjí proces domestikace, který zahrnuje nejen pěstování plodin, ale také chov zvířat, jehož základy byly známy lidskému jedinci již ve starší době kamenné.

S postupem času se nejen omezil přirozený pohyb zvířat, odpadla závislost na lovu, ale rovněž se měnil vztah člověka ke zvířatům.

S největší pravděpodobností již kolem roku 15000 se prvním domácím zvířetem stal pes, chovaný jako pomocník při lovu.

Názory na způsob domestikace psa se různí. Jedna část zastává názor, že byl zdomácněn stejně jako jiná domácí zvířata, tedy že matka byla zabita pro maso a mládě ochočeno. Druhá část se přiklání k tomu, že se přiblížili k obydlím sami, když hledali potravu, zvykli si na člověka a teprve pak začalo období ochočování.

Dnes je pes hlídač, společník a pomocník (např. u policie nebo při lovu) a už neodmyslitelně patří do našich domácností.

Postoj člověka ke zvířatům se dlouhodobě vyvíjel. V každém období najdeme osobnosti, které měly na zvířata negativní pohled, ale také jedince, kteří se zvířat zastávali a věřili, že mají emoce, cítí bolest a mají duši.

Morální odpovědnost za zvířata si začali lidé ve větší míře uvědomovat v 18. a 19. století, v této době si také uvědomili, že je potřeba zvířata chránit. Tím vznikl první zákon na ochranu proti týrání, stalo se tak roku 1822 ve Velké Británii.

U nás byl vývoj legislativy pomalejší, k přijetí prvního nařízení došlo až o třicet tři let později, a to nařízením č. 31/1855 ř. z. na ochranu zvířat. Hlavním problémem bylo dodržování a vymahatelnost práva.

Pokrok přinesl až zákon č.246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

Vedle zákonů pomáhají snižovat počet ohrožených zvířat organizace, které působí jak v zahraničí, tak i v České republice.

Nejstarší a největší organizací je RSPCA, která byla založena roku 1824. V České republice je nejdůležitější Nadace na ochranu zvířat.

Nezastupitelnou roli má v této problematice veřejná správa. Zřizuje orgány, které se podílejí na řešení problematiky týrání zvířat. Veterinární správa vykonává dozor nad dodržováním povinností vyplývajících ze zákona a přestupky na úseku ochrany zvířat řeší obce.

V praktické části jsem se zaměřila na činnost útulku Trutnov, který funguje již dvanáct let.

Zajímala jsem se o počet umístěných zvířat, zaměstnance, financování a o úroveň spolupráce s městy (obcemi).

Městský útulek Trutnov je financován městem a z jeho rozpočtu plyne částka jeden milion a sto tisíc korun, což tvoří 0,0029 % celkových výdajů, to znamená, že nijak závažně nezatěžuje rozpočet města. Předpokládám, že ani u většiny měst nepřekročí 1 % celkových výdajů a tudíž by města mohla přispívat na tuto problematiku více prostředky, bohužel vzhledem k nedostatku informací, nešlo provést přesné šetření.

Z dotazníkového šetření vyplývá, že obce plní svou zákonnou povinnost postarat se o toulavá a opuštěná zvířata, řeší ji spoluprací s útlkem.

Velkým problémem je nedostatečná kapacita útulků. Většina obcí by uvítala jejich rozšíření, to však není vzhledem k finančním nákladům možné.

Obce se snaží šetřit, ale myslím si, že v této oblasti to není vhodné.

K rostoucí populaci zvířat přispívá nezodpovědné chování některých občanů, kteří zvířata nekontrolovatelně množí, chovají je v neodpovídajících podmínkách a po odebrání je jejich pobyt v útulku financován obcí a tyto náklady zatěžují rozpočet obce.

Domnívám se, že možným řešením je čipování nebo kastrace zvířat. Kastrace předchází nekontrolovanému množení zvířat a o adopci těchto zvířat je větší zájem, protože tím dochází k zlepšení jejich povahy. Čipování se již osvědčilo, jedná se o nezaměnitelné označení zvířete, avšak v tomto případě jsou překážkou finance a systém evidence. Velkou výhodou je rychlost dohledání majitele.

Na závěr mohu říci, že je tato problematika značně rozsáhlá a velmi zajímavá. Díky zpracování této práce jsem se dozvěděla mnoho nového.

Splnění cílů bakalářské práce:

Cílem bakalářské práce bylo postihnout problematiku ochrany zvířat veřejnou správou.

Práce splnila všechny vymezené cíle:

- byl shrnut historický pohled na zvířata,
- byla popsána legislativa platná v EU a České republice,
- postihnuty povinnosti veřejné správy v ochraně zvířat,
- zhodnocena spolupráce mezi útlkem a vybranými obcemi.

Seznam použité literatury:

Odborné publikace

Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona. Praha: Česká biblická společnost, 2008. 1403 s. ISBN 978-80-85810-66-0.

BROUČEK, S., et al. Základní pojmy etnické teorie. In: Český lid, roč. 78, 1991, č. 4 978-80-87112-34-2

CARAS, Roger A. *Zvířata, která změnila člověka.* Praha: Rybka, 1999. 261 s. ISBN 80-86182-25-8.

CARDINI, Franco. *František z Assisi.* Praha: Zvon, 1998. 231 s. ISBN 80-7113-229-2.

DARWIN, Charles. *O původu člověka.* Praha: Academia, 2006. 357 s. ISBN 80-200-1423-3.

ELDERS, L. *Filosofie přírody u sv. Tomáše Akvinského: přirozenost, vesmír, člověk.* 1 vyd. Praha: OIKOYMENH, 2003. 479 s. ISBN 80-7298-014-9.

HARE, R., et al. *Zakladatelé myšlení.* 1.vyd. Praha: nakladatelství Svoboda, 1994. 315 s. ISBN 80-205-0363-3.

JEAN, Prieur. *Duše zvířat: Mají zvířata duši, city, inteligenci, prorocké schopnosti?* Praha: Mladá fronta, 1994. 200 s. ISBN 80-204-0499.

JUERSS, Fritz. *Aristoteles.* Leipzig: Teubner, 1982. 102 s.

KOHÁK, Erazim. *Zelená svatozář.* 2. přeprac. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2000. ISBN 80-85850-86-9.

MARKOVÁ, Hana. *Finance obcí, měst a krajů.* Praha: Orac, 2000. 190 s. ISBN 80 – 86199-23-1.

NEKONEČNÝ, Milan. *Encyklopedie obecné psychologie.* Praha: Academia, 1997. 437 s. ISBN 80-200-0625-7.

PROKŮPKOVÁ, Danuše. *Přezkoumání hospodaření obcí.* Hradec Králové: Ekonomická a informační agentura, 1999. 183 s. ISBN 80 –85490-77-3.

SVITÁK, Ivan. *Montaigne*. Praha: Orbis, 1966. 170 s.

PEČÍRKA, Jaromír. *Leonardo da Vinci*. Praha: Odeon, 1988. 77 s.

PIEPER, Josef. *Tomáš Akvinský: život a dílo*. Praha: Vyšehrad, 1997. 159 s. ISBN 80-7021-224-1.

PRCHALOVÁ, Jana. *Právní ochrana zvířat*. Praha: Linde, 2009. ISBN 978-80-7201-763-8.

Pýthagorás ze Samu. Praha: Trigon, 1999. 121 s. ISBN 80-86159-14-0.

Slovník antické kultury. Praha: Svoboda, 1974. 717 s.

SINGER, Peter. *Osvobození zvířat*. 1. vyd. Praha: Práh, 2001. ISBN 80-7252-042-3.

SOUSEDÍK, Stanislav. *René Descartes a české baroko*. Praha: Filosofía, 1996. 45 s. ISBN 80-7007-081-1.

ŠILER, Vladimír. *Etika*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2007. 135 s. ISBN 978-80-7368-323-8.

WEBSTER, John. *Welfare: životní pohoda zvířat aneb Střízlivé kázání o ráji*. Praha: Nadace na ochranu zvířat, 1999. ISBN 80-238-4086-X.

Sborníky příspěvků

BRYCHTOVÁ, Šárka. Úloha municipalit v otázce ochrany týraných a opuštěných zvířat. In *Aktuální otázky sociální politiky 2009 - teorie a praxe: Sborník příspěvků z vědecké konference s mezinárodní účastí*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2009. ISBN 978-80-7395-217-4.

Zákonné normy

Základní normativní předpisy

Česká republika. Zákon č. 114/1992 Sb., ze dne 19. února 1992 o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů České republiky*.

Česká republika. Zákon č. 246/1992 Sb., ze dne 29. května 1992 na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů České republiky*.

Česká republika. Zákon č. 40/1964 Sb., ze dne 26. února 1964 občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů České republiky*.

Česká republika. Zákon č. 553/1991 Sb., ze dne 6. prosince 1991 o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů České republiky*.

Česká republika. Zákon č. 273/2008 Sb., ze dne 17. července 2008 o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů České republiky*.

Česká republika. Zákon č. 166/1999 Sb., ze dne 13. července 1999 o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů. In *Sbírka zákonů České republiky*.

Česká republika. Zákon č. 140/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění zákona č. 306/2009 Sb. In *Sbírka zákonů České republiky*

Nařízení Rady (ES) č. 1255/97 ze dne 25. června 1997 o kritériích Společenství pro místa zastávek a o změně plánu cesty uvedeného v příloze směrnice 91/628/EHS

Nařízení Rady (ES) č. 1040/2003 ze dne 11. června 2003, kterým se mění nařízení (ES) č. 1255/97, pokud jde o použití míst zastávek

Nařízení Rady (ES) č. 1/2005 ze dne 22. prosince 2004 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činností a o změně směrnic 64/432/EHS a 93/119/ES a nařízení (ES) č. 1255/97

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 ze dne 29. dubna 2004 o úředních kontrolách za účelem ověření, zda jsou dodržovány právní předpisy o krmivech a potravinách a ustanoveních o zdraví zvířat a dobrých životních podmínkách zvířat

Nařízení Rady (ES) č. 1099/2009 ze dne 24. září 2009 o ochraně zvířat při usmrcování

Evropská dohoda o ochraně zvířat v zájmovém chodu, č. 19/2000 Sb. m. s.

Evropská dohoda o ochraně zvířat při mezinárodní přepravě, č. 20/2000 Sb. m. s.

Evropská dohoda o ochraně zvířat chovaných pro hospodářské účely, č. 21/2000 Sb. m. s.

Evropská dohoda o ochraně jatečných zvířat, č. 114/2003 Sb. m. s.

Evropská dohoda o ochraně obratlovců používaných pro pokusné a jiné vědecké účely č. 116/2003 Sb.m. s

Protokol o změně Evropské dohody o ochraně obratlovců používaných pro pokusné a jiné účely, č. 118/2003 Sb. m. s.

Prováděcí předpisy

Vyhláška č. 207/2004 Sb., o ochraně, chovu a využití pokusných zvířat, ve znění vyhlášky č. 39/2009 Sb.

Vyhláška č. 208/2004 Sb., o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat, ve znění vyhlášky č. 425/2005 SB. a vyhlášky č. 464/2009 Sb.

Vyhláška č. 382/2004 Sb., o ochraně hospodářských zvířat při porážení, utrácení nebo jiném usmrcování, ve znění vyhlášky č. 424/2005 Sb.

Vyhláška č. 346/2006 Sb., o stanovení bližších podmínek chovu a drezúry zvířat.

Vyhláška č. 411/2008 Sb., o stanovení druhu zvířat vyžadujících zvláštní péči.

Vyhláška č. 3/2009 Sb., o odborné způsobilosti k výkonu dozoru na úseku ochrany zvířat proti týrání.

Vyhláška č. 4/2009 Sb. o ochraně zvířat při přepravě.

Vyhláška č. 5/2009 Sb., o ochraně zvířat při veřejném vystupování a při chovu.

Vyhláška č. 291/2003 Sb., o zákazu podávání některých látek zvířatům.

Vyhláška č. 296/2003 Sb., o zdraví zvířat a jeho ochraně, o přemísťování a přepravě zvířat a o oprávnění a odborné způsobilosti k výkonu některých odborných veterinárních činností.

Vyhláška č. 372/2003 Sb., o veterinárních kontrolách při obchodování se zvířaty.

Vyhláška č. 377/2003 Sb., o veterinárních kontrolách dovozu a tranzitu zvířat ze třetích zemí.

Vyhláška č. 382/2003 Sb., o veterinárních požadavcích na obchodování se zvířaty a o veterinárních podmínkách jejich dovozu ze třetích zemí.

Vyhláška č. 202/2004 Sb., o opatřeních pro předcházení a zdolávání afrického moru prasat.

Vyhláška č. 389/2004 Sb., o opatřeních pro tlumení slintavky a kulhavky a k jejímu přecházení.

Vyhláška č. 610/2004 Sb., o označování a pasech psů, koček a fretek v zájmovém chovu při jejich neobchodních přesunech.

Internetové zdroje

About ALF [online]. 2009 [cit. 2011-03-11]. Animal Liberation Front. Dostupné z WWW: <<http://www.animalliberationfront.com/>>.

All about WWF [online]. 2008 [cit. 2011-03-11]. WWF. Dostupné z WWW: <http://www.wwf.org.uk/what_we_do/about_us/all_about_wwf/>.

Celý svět [online]. 2005 [cit. 2011-04-10]. I.P.Pavlov. Dostupné z WWW: <<http://www.celysvet.cz/i-p-pavlov>>.

Cirkusy bez zvířat [online]. 2010 [cit. 2011-03-30]. Kde platí zákaz cirkusů se zvířaty. Dostupné z WWW: <<http://www.cirkusybezzvirat.cz/cirkusy/kde-plati-zakaz-cirkusu-se-zviraty/>>.

ECEAE [online]. 2010 [cit. 2010-11-12]. About the ECEAE. Dostupné z WWW: <http://www.eceae.org/e_aboutus.php>.

Greenpeace [online]. 1992 [cit. 2010-11-14]. O nás. Dostupné z WWW: <<http://www.greenpeace.org/czech/about>>.

Ministerstvo zemědělství [online]. 2009 [cit. 2011-03-11]. Ochrana zvířat. Dostupné z WWW: <<http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi>>.

Ochrana zvířat [online]. 2006 [cit. 2010-11-11]. Nadace na ochranu zvířat. Dostupné z WWW: <<http://www.ochranazvirat.cz/27/czech/rubrika/kdo-jsme/>>.

Ochrana zvířat [online]. 2006 [cit. 2010-11-11]. Nadace na ochranu zvířat. Dostupné z WWW: <<http://www.ochranazvirat.cz/27/czech/rubrika/kdo-jsme/>>.

PETA [online]. 2010 [cit. 2010-11-12]. About PETA. Dostupné z WWW: <<http://www.peta.org/about/default.aspx>>.

SINGER, Peter. *Peter Singer* [online]. 2006 [cit. 2011-04-16]. Životopis. Dostupné z WWW: <http://www.princeton.edu/~psinger/personal_data.html>.

Společnost pro zvířata [online]. 2008 [cit. 2010-11-12]. Informace o nás. Dostupné z WWW: <<http://www.spolecnostprozvirata.cz/>>.

Svoboda zvířat [online]. 2009 [cit. 2010-11-12]. Kdo jsme. Dostupné z WWW: <<http://www.svobodazvirat.cz/o-nas/kdo-jsme.htm>>.

Trutnov [online]. 2005 [cit. 2011-04-16]. Statistické a geografické údaje. Dostupné z WWW: <http://www.trutnov.cz/article.asp?article_id=270>.

Wikipedie [online]. 2011 [cit. 2011-04-04]. Ezop. Dostupné z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Ezop>>.

Wikipedie [online]. 2011 [cit. 2011-04-10]. Starý zákon. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Star%C3%BD_z%C3%A1kon>.

Wikipedie [online]. 2010 [cit. 2011-04-10]. Nový zákon. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Nov%C3%BD_z%C3%A1kon>.

Wikipedie [online]. 2010 [cit. 2011-04-10]. Jeremy Bentham. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Jeremy_Bentham>.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Dotazník útulek

Příloha č. 2: Dotazník obce

Příloha č. 3: Město Liberec

Útulek pro psy Trutnov

- Městský útulek
- Odpovědná osoba:
- Kapacita útulku:

Obecné informace

ZVÍŘATA V ÚTULKU

Z1: Kolik zvířat průměrně za rok přijmete a kolik jich vydáte?

Z2: Jaká je obsazenost Vašeho útulku k dnešnímu dni?

Z3: Zaměřujete se pouze na psy a kočky?

- Ano
- Ne, vyjmenujte:

.....

AREÁL

A1: Kdy byla započata a kdy dokončena výstavba útulku?

A2: Kolik stála výstavba areálu?

A3: Vyjádřete, z jakých zdrojů byly finanční prostředky získány a v jaké výši?

- dotace z EU
- město Hradec Králové
- příspěvky ostatních obcí
- granty
- sponzoring a dary
- Jiné, prosím uveďte

.....

.....

A4: Je kapacita útulku dostatečná?

- Ano
- Ne
(Pokud jste odpověděli ano, pokračujte otázkou A6.)

A5: Plánujete rozšířit areál?

- Ano
- Ne

A6: Odkud byste chtěli získat finanční prostředky?

.....

A7: Patří útulek Hradec Králové mezi nejkvalitnější v České republice?

- Ano
- Ne

A8: Splňuje útulek evropské normy?

- Ano
- Ne

PERSONÁL

P1: Kolik stálých pracovníků Váš útulek zaměstnává?

P2: Jakou mzdu má zaměstnanec v průměru?

P3: Jaký celkový objem prostředků plyne na mzdy?

P3: Odkud čerpáte peníze na mzdy?

P4: Pomáhají Vám dobrovolníci (např. při venčení psů)?

- Ano
- Ne

FINANCE

F1: Kolik stojí roční provoz útulku?

F2: Jaké jsou průměrné měsíční výdaje na provoz?

- krmivo
- veterinární služby
- elektřina
- voda
- ostatní výdaje

F3: Jaké jsou náklady na denní pobyt zvířete?

- malý pes
- střední pes
- velký pes

F4: Jaké jsou průměrné měsíční příjmy útulku?

F5: Na co jsou tyto prostředky použity?

- provoz
- opravy a údržba
- další, uveďte jaké

F6: Kolik finančních prostředků získáváte z jednotlivých zdrojů?

- poplatky od zřizovatele
- poplatky od obcí/měst, se kterými má útulek uzavřenou smlouvu
- soukromé zdroje
- granty
- sponzoring a dary

F7: Kolik stálých sponzorů máte v současné době?

F8: Jaké dary nejčastěji přijímáte?

- finanční
- věcné

SPOLUPRÁCE ÚTULKU A MĚST (OBCÍ)

S1: Vyjmenujte, prosím, města a obce, se kterými máte uzavřenou smlouvu o umístění toulavých a opuštěných psů, odchycených na jejich území.

.....
.....

S2: Jak byste hodnotil/a spolupráci? (Prosím, k jednotlivým bodům přiřaďte názvy obcí.)

- spolupráce je na vysoké úrovni

.....

- spolupráce je uspokojivá

.....

- spolupráce je proměnlivá, ale splňují zákonné povinnosti

.....

- spolupráce je nedostatečná

.....

S3: Plní obce všechny své povinnosti (např. platí včas)?

- tyto obce plní všechny své povinnosti

.....

- tyto obce plní většinu povinností

.....

- tyto obce plní povinnosti jen z malé části

.....

- tyto obce neplní povinnosti

.....

S4: Dostačují prostředky od obcí na péči o zvířata?

- jsou na dostatečné úrovni

- jsou na střední úrovni, dotujeme jen z menší části

- jsou na nízké úrovni, z větší části musíme dotovat

S5: Na co jsou získané prostředky použity?

- pouze na krmivo
- krmivo a základní veterinární vyšetření
- krmivo, veterinární vyšetření a úpravy srsti (česání, stříhání, koupání) atd.
- na jiné účely, uveďte jaké

S6: Jsou obce ochotny platit i za zvířata, která se od útulku dostala nestandardním způsobem (např. byla uvázána u plotu útulku)?

- Ano
- Ne

- **Název:**
- **Kraj:**
- **Starosta:**
- **Počet obyvatel:**

1. Jak zajišťujete zákonnou povinnost postarat se o toulavá a opuštěná zvířata?

- vlastní útulek
- spolupráce s útlukem na základě smlouvy
- jinak, uveďte

2. Pokud ochranu nezajišťujete, plánujete její zajištění?

.....

3. Kdo provádí odchyt toulavých a opuštěných zvířat?

- Odchytová služba
- Zaměstnanci útulku
- městská policie

4. Jak byste hodnotil/a spolupráci s útlukem?

- spolupráce je na vysoké úrovni
- spolupráce je uspokojivá
- spolupráce je proměnlivá
- spolupráce je nedostatečná

5. Máte nějaké problémy s útlukem?

6. Jaké vysoké jsou finanční náklady, které vynakládáte?

.....

7. Podporujete útulek i jiným způsobem? A jak?

8. Kolik zvířat jste do útulku umístili?(Uved'te v jednotlivých letech)

Trutnov

Trutnov leží v Královéhradeckém kraji, na řece Úpě a má přibližně 34 000 obyvatel.

Město se skládá z 21 částí: Adamov, Babí, Bohuslavice, Bojiště, Dolní Předměstí, Dolní Staré Město, Horní Předměstí, Horní Staré Město, Kryblice, Lhota, Libeč, Nový Rokytník, Oblanov, Poříčí, Starý Rokytník, Střední Předměstí, Střítež, Studenec, Vnitřní Město, Volanov a Voletiny.⁴⁴

Podle pověsti byl Trutnov založen v 11. století rytířem Trutem, který svedl boj s bájným drakem.

V Trutnově nalezneme také mnoho turistických zajímavostí, např. Krakonošovu kašnu, trutnovský park, Arboretum a muzeum Podkrkonoší.

Obrázek č. 2: Město Trutnov

⁴⁴ *Trutnov* [online]. 2005 [cit. 2011-04-16]. Statistické a geografické údaje. Dostupné z WWW: <http://www.trutnov.cz/article.asp?article_id=270>.

Obrázek č. 3: Náměstí v Trutnově

Seznam obrázků, tabulek a grafů

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Útulky Královéhradeckého kraje

Obrázek č. 2: Město Trutnov

Obrázek č. 3: Náměstí v Trutnově

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Seznam útulků v Královéhradeckém kraji

Tabulka č. 2: Výdaje odboru životního prostředí (v tis. Kč)

Tabulka č. 3: Seznam měst a obcí

Tabulka č. 4: Počet zvířat umístěných do útulků v jednotlivých letech

Seznam grafů

Graf č. 1: Podíl nákladů na útulek vzhledem k výdajům města
za odbor životního prostředí (v %)

Graf č. 2: Jednotlivé výdaje odboru životního prostředí (v tis. Kč)

Graf č. 3: Zajištění zákonné povinnosti měst (obcí) o toulavá a opuštěná zvířata

Graf č. 4: Provádění odchytu toulavých a opuštěných zvířat

Graf č. 5: Hodnocení spolupráce města (obce) a útulku

Graf č. 6: Odpovědi měst (obcí) týkající se problémů s útlkem

Graf č. 7: Počet zvířat umístěných do útulků v jednotlivých letech

SEZNAM ZKRATEK

atd. – a tak dále

č. - číslo

ČR – Česká republika

ES – Evropské společenství

EHS – Evropské hospodářské společenství

EU – Evropská unie

KVS – Krajská veterinární správa

např. – například

odst. – odstavec

písm. – písmeno

Sb. – Sbírka

SZ – Svoboda zvířat

tzv. – tak zvaně

WWF – Světový fond na ochranu přírody

V citacích jsem zvolila tučné písmo, pokud jsem vysvětlovala nějaký pojem nebo udávala informace o dané osobnosti.